

Edinost

Izjaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, po 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za tretji leta 8 „
za vsak mesec 2 kroni
Naročnina se plačevati naprej. Na naročnino brez priložne naročnine se uravnava ne odra.

Iskanih v Trstu se prodajajo po naznanih številkah po 6 stotink (6 avč.); izven Trsta pa po 8 stotink (8 avč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

Se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domaći oglašit. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina, reklamacije in oglaš sprejema upravništvo. Naročnina in oglaš se plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inšertov v ulici Molin p. celo št. 3, 11. nadst.

izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Občni zbor

pol. društva „Edinost“ dne 27. okt. 1901 v „Narodnem domu“ v Barkovljah.

To je bil zopet časten dan za naše politično društvo „Edinost“. A ne le to društvo more dan 27. 1901 zabeležiti v svoji kroniki med one dneve, ki dajejo zadoščenja, sokolijo duha in teh trdih bojih in ohranjanju vero v sebe in nado v bodočnost, ampak tudi za vse one, ki so prihiteli na poziv društva in toli dostojanstveno sodelovali na tej pripravi, a vendar toli lepi manifestaciji — za vse došle množice je bil to dan zadoščenja, dan, ki jim je dvigal duha.

Velika je vrtna dvorana „Narodnega doma“ v Barkovljah, da imajo malokje tako, ali še enkrat tako velika bi bila morala biti, da bi bilo prostora za vseh, ki so došli. Že pred 4. uro, pred naznanjenim začetkom, si se komaj preril skozi dvorano, ker bila je že blizu polna do zadnjega kotička. A še so prihajali eden za drugim; in večina teh so potem tudi odhajali, ker niso dobili prostora.

Ko je predsednik Mandić — kmalu po 4. uri — otvoril zborovanje, je bil pogled z odra doli na to natlačeno množico več nego imponanten — bil je ganljiv.

Gospod prof. Mandić je pozdravil zborovalce nekako tako-le:

Slavna skupščina! Mili bratje in prijatelji! Na podlagi §§ 3. in 10. smo sklicali danes redni občni zbor in obenem tudi javen shod našega društva. Povabili smo vas, da vam položimo račune o minolem društvenem letu. Pozdravljeni bodite, ki ste prihiteli v tolikem številu in od daleč.

V svoje veselje vam morem predstaviti došle mile goste: pred vsem najodličnejega med njimi, g. drž. poslanca Spinčiča (Občinstvo je priredilo Spinčiču ovacijo, ki je trajala par minut).

Med navzočniki smo opazili deželna poslance istrska dr. Dinka in Matka Trinajstiča (glasni živio-klici), dragega gosta iz Štajerske, dr. Karlovška, župane iz Istre: dr. Š. Kureliča iz Pazina, S. Defarja iz Tinjana, Frana Pučiča iz Zminja ter Jakoba Buretiča iz Boljuna; dalje več drugih posestnikov in kmetov iz tužne Istre naše, med njimi tudi dr. Jurija Čvarja, kakor za-

stopnika puljskega okraja, in M. Sankovića iz Dan; potem domače naše odličnjake: pred vsem gospodo tržaške poslanice: Ivana Goruppa, Ivana Marija Vatoeva, dra. Gustava Gregorina in dra. Rybářa; potem poleg boritelja našega, g. Alojzija Goruppa, uglednih zastopnikov iz vse okolice, katerih ne moremo vseh navajati po imenu, ampak se omejamo na konstatacijo, da je bila zastopana vsa okolica, posebno častno pa — poleg mesta —: Opčine, Škedenj, sv. Marija Magdalena, sv. Ivan in, seveda, domače Barkovlje.

Ko je predsednik navajal imena posamičnih gostov, je občinstvo vsacega njih najprisernejše pozdravljalo in je trajalo precej časa, da je mogel predsednik nadaljevati se svojim pozdravnim govorom, v katerem je navajal:

Prišli ste, da dobite navodila za nadaljnje postopanje oziroma na splošni politični položaj in na posebne naše lokalne razmere.

No, marsikdo od vas, gospoda moja, ki je navajen obiskovati ta naša vsakoletna zborovanja, se oziroma danes — o tem sem uverjen — po osebi, ki je redno zahajala na vsako skupščino političnega društva „Edinost“, in ki nam je bila vsikdar na strani se svojim izkustvom in svojimi nasveti. Nimamo danes v svoji sredi moči, ki je osivel v delu za nas, velezaslužnega prvoboritelja, bivšega deželnega in državnega poslanca našega gospoda Ivana viteza Nabergerja, ki je vsled direktnega zdravnikovega ukaza moral ostati danes doma. (Čim je predsednik izustil ime Nabergerjevo, je dvorana zaorila živio- in slava-klice). Prepričan sem, da izrazim željo vseh, ako izrečem nado, da bi vrli mož skoro okreval, da se postavi zopet na delo v vrsto slovenske inteligence. (Burni živio-klici in odobravanje).

Minolo je 26. let, odkar je bilo zasnovano politično društvo „Edinost“ in odkar je bil prvi občni zbor pri sv. Ivanu dne 2. februarja 1875. Skozi 26 let deluje politično društvo na Primorskem v območju svojega delokroga na korist našega naroda in na podlagi društvenih pravil. Vsepih tega društva so bili sedaj večji, sedaj manjši, kakor so dopuščale okoliščine. Gotovo pa niso ni odborniki ni udje tega društva krivi na tem, da vsepih niso večji, kakor bi imeli biti in

kakor bi bilo želeti. Vsepih so bili odvisni od okoliščin in od položaja in ta je bil teh 26 let za nas Slovane na Primorskem vedno tužen in žalosten. Ne boste mi očitali, da sem neakromen, če omenjam, da je meni danes že desetokrat čast predsedovati rednemu občnemu zboru in da del vsepihov in ne vsepihov za teh 10 let spada tudi na-me, v kolikor sem jaz za teh 10 let storil dobrega in slabega.

Gospoda! Po odstopu pokojnega namestnika Depretisa razveselili smo se bili vsi, ki delujemo na političnem polju, ker smo se nadejali, da napočijo boljši časi našemu narodu na Primorskem; razveselili smo se, ker smo se nadejali, da že enkrat neha ta nesrečni zistem, ki ubija sile našega narodnega življenja; veselili smo se, žalibog, p r e z g o d a j, ker naslednik Depretisa, baron Rinaldini, ni bil veliko boljši od svojega prednika. (Klici: Slabši!) On se je držal strogo navodil, katerim je sledil njegov prednik in izvajal je dosledno vse korake, da slovenski narod na Primorskem ne dobi pravice, ki jih ima tirjati. (Vsklikanje). Nas so zatirali pod Rinaldinijem, kakor pod Depretisem in kakor nas, žalibog, zatirajo tudi danes. (Vrišč.) Ko je odstopil Rinaldini, gojili smo zopet nado, da neha vse to, a prevarili smo se zopet, ker godba je ostala ista, le prvi vjolinist se je premenil. Jaz mislim, da smo celo na slabšem (Klici: Gotovo! Gotovo!) nego pod Rinaldinijem, ker v njem smo vsaj imeli človeka, ki je bil izvrsten upravni uradnik in prebrisan mož in diplomat.

Danes nismo nič na boljsem! To občutimo mi vsaki dan, ker se je položaj v zadnjih letih v Trstu celó poojstril in krenil na slabše za nas, nego je bilo kedaj prej. Zato smo danes poklicali prve in voditelje, da pridejo, da nam pomorejo in da nam pokažejo pot, po kateri nam bo stopati v prihodnjosti, da se rešimo tega neznošnega in tužnega stanja! (Frenetično odobravanje). Oni nam bodo gotovo nasvetovali in nam pomorejo, če bodo le mogli. Ni pa odvisno samo od njih, da se to stanje zboljša in da pridemo vendar do svojih pravic, katere nam dajajo pismeni in božji zakoni. (Vsestransko pritrjevanje.)

Slednjič je predsednik izrazil nado, da

užaljenega. Užaljen on, ki je sam zagrešil najhuje žaljenje, užaljen — on, čegar početje je bilo najpoglejše, dostojno le najkorumpiranega človeka, ker se je drznil dotakniti se ženske na strani, ki je najsvetejša, dokler je res ženska, kakor jo zahtevajo zakoni moralne človeške, dotaknil na nje — ženski časti. On, ki je zagrešil najhuji delikt na dostojanstvu žene, on se je čutil užaljenega, ker deklica ni mogla vztrajati več v atmosferi take pohotnosti . . .!

Seveda, vse ženske, kolikor jih je srečeval na svojih potih — uživanja, niso bile take. Bržkone velika večina njih niso bile take. Ženske, ki jih je on običaval srečavati na poteh svojega življenja, menda niso bile take . . . Zato pa je mož popolnoma zgubil merilo, da bi zamogel razlikovati žensko od ženske in mu niti na misel ni prihajalo, da bi moglo biti žensk, ki niso — take; da bi mogel umeti, da je pač žensk, ki so poteptale svoje najsvetejše, a je tudi žensk, ki bi preje žrtvovalle vse, nego pa svojo — žensko dostojanstvo in čast . . . Njemu je bila ženska le predmet, sredstvo za zabavo, za uživanje, za ustrežanje strastem, ker je v načinu življenja, v kateri je zašel, ker so mu to dovoljevala sredstva, zgubil ves zmisel za to, kar je velikega, idealnega v nalogi, ki je poverjena ženski na korist in ohranjenje človeštva . . .

Za idealne cilje človeštva je zgubil ves

bodo zborovalci, kakor vsakokrat, pridno poslušali izvajanja in je povabil društvenega tajnika gosp. dr. F. Černeta, naj prečita tajnikovo poročilo.

Poročilo tajnika.

Slavni občni zbor!

Na XXV. občnem zboru našega društva, z dne 14. oktobra 1900. leta, izvoljeni odbor konstituiral se je nastopno: Predsednik: prof. M. Mandić; I. podpr. dr. G. Gregorin; II. podpr.: dr. O. Rybář; tajnik: dr. F. Černe; blagajnik: A. Bogdanović.

Dogodki ki so se vršili v minolem društvenem letu v ožji domovini naši — v Trstu, njega okolici in po Istri — bili so za nas dalekosežne važnosti in podajajo obilno in raznovrstno snov za obširno poročilo. Ali z ozirom na to, da so ti dogodki vsakemu od vas, ki redno čitate naše liste in zahajate na naše shode, večinoma že znani, in z ozirom na to, da vam bodo tu prisotni zastopniki Vaši na zahtevo podajali pojasnila o pasamičnih vprašanjih našega javnega življenja, omejam se le na kratek pregled delovanja odstopajočega odbora. Že na podlagi tega pregleda lahko sodite, v koliko je odbor izpolnil svojo obljubo, dano vam na zadnjem občnem zboru, in v koliko je pravilno postopil v reševanju posamičnih vprašanj; opozarjam pa, da se je moral odbor tudi letos zanašati le na lastne in na moči malega števila res poštvalnih narodnjakov, med tem ko se večina zadovoljuje s tem, da od daleč opazuje in kritikuje napore rodoljubov, kateri naporu vsakega radi nedostatnih moči ostajajo neuspešni.

Prevažen dogodek v tem društvenem letu so bile državnozbornske volitve. Še prej, nego so bile razpisane, poprijel se je odbor dela z vso energijo, da pribore Slovanom — tržaškim in istrskim — vsaj približno primeren zastop. Po tehtnem premišljevanju odločil je, naprositi gosp. Ivana v. Nabergerja, naj prevzame kandidaturu za V. kurijo Trsta in okolice; ali možu, ki se je celo vrsto let nevstrašno in uspešno boril za naše pravice, so v tem dolgem, nad 25-letnem boju opešale moči in odklonil je — sklicevaje se na svoja leta in bolezen — ponujeno mu kandidaturu. Bodi mu — staremu bojevniku, očetu in

zmisel, zato se je v situaciji, v katero ga je tu na vrtu zavela grešna, pokvarjena duša njegova, čutil — užaljenega in zdelo se mu je, da mu je oni mladi človek zagrešil največjo drznost, ker se je ravno v tem trenutku pojavil na vrtu in mu tako brezobzirno odveldeklico . . .

Kdo more neki biti ta mladi capin? — je sikal jeze in zrl srdito za odhajajočima ter govoril dalje sam sebi: In kako grd, zaničljiv pogled mi je vrgel! Pokazati je hotel, da me zaničuje . . . kdo more neki biti ta, saj stari mi sinoci ni nič govoril o njej! Je-li nje brat? Ne, to ni, ker je bil stari rekel, da je Lavra njega edini otrok . . . He, jeden lovec bo, pa pokazati je hotel svojo srčnost . . . Ha, ha, to me ne spravlja iz ravnotežja . . . Torej sin kakega loveca ali gozdarja! Vzrastel je med trdimi kmeti in v svojem življenju ni videl drugega, nego gojzd in zabite obraze . . . Zdi se, da mu je punica jako naklonjena . . . No, naravno, ker se ni videla — drugačnih ljudi! No, to ne škoduje nič. Bom imel vsaj zopet interesanten doživljaj . . . O, le pogleduj me zaničljivo, fanté, ali vedi, da zlato je močno in premaguje — vse. Zlato v rokah človeka, ki kaj ve in je kaj izkusil, zmora več, nego jeza tacega lovskega capina . . .

Tako je marki sam sebi razvijal svoje nazore o ženski vrednosti, o življenju in — o sebi! (Pride še.)

PODLISTEK

Za dežjem solnce sije.

— Povest iz prejšnjih stoletij; prevle Bukovič. —

Marki, ki je stal pri oknu, je opazil Lavro, čim je stopila iz hiše. Sledil jej je z očesom in kmalu je bilo videti tudi njega, kako zapuša hišo. Tudi on je ubral pot proti vrtu. Vstopil je na vrt, a ni šel takoj proti Lavri. Šel je bolj na okolo, ker ni hotel, da bi mislila, da je prišel zaradi nje. Vedel se je kakor da ne ve, da je ona na vrtu.

Lavra se je nekoliko ustrašila, uzrši tuje gosta blizu sebe. V zadregi je bila, ker je pričakovala — Edvarda. Toda marki, ki je opazil nje zadrego, si je to vse drugače tolmačil . . .

Pozdravil jo je prijazno. Smel, kakor je bil, jej je kmalu začel pripovedovati o raznih zanimivih rečeh: o življenju v velikih mestih, o raznovrstnih zabavah, posebno pa v glavnem mestu njegove domovine . . . Pol v šaljivem, pol v resnem tonu je obžaloval, da toli ljubeznjiva devojka sameva tu, oddaljena od vsake udobnosti življenja . . . Le takov človek, nasičen vsega, ki moralno vrednost tudi drugih ljudi meri po svoji pokvarjenosti, je mogel takemu dekletu že o prvem pogovoru staviti ponudbo, naj zaprosi očeta za dovoljenje, da pojde ž njim v Pariz, ter

jej opisovati vsa refinirana razkošja, s katerim si sladé življenje prebivalec lahkoživega, blestečega mesta pariškega.

Lavra, oblita od rudečice, je molčala . . . Slednjič pa se je morala odločiti za energično zavrnitev. Tako je tudi storila, ne da bi postala neuljudna. Potem je hotela bežati, ali on jo je ulovil za roko in jo potem zajel okolo pasu . . . in baš, ko je hotel svoji grešni ustnici pritiskati na nje nedolžno lice, pojavil se je na vrtu — Edvard, ki je korakal naravnost proti njima . . .

Prijatelj je bil iz mesta. In z bistrim očesom svojim je kmalu pogodil, da je nekdo na vrtu. Njemu seveda ni bilo ni na kraju misli, da bi mogel biti kdo drugi, nego Lavra. Skočil je torej s konja, ga privezal, stopil nekoliko bližje, spoznal nje glas . . . ali kar osupnil je, ko je začul tudi tuj možki glas. Sreč mu je začelo močnejše biti in hitreje je začel stopati. Hkratu pa se je ustavil, kakor zadet od strele . . .

Lavra, uzrši ga, je zavpila in skočila proti njemu.

— Pridi, Edvard, pridi. Ta človek tu-le je naš gost, ali jaz ne morem ostati pri njem radi drznega vedenja njegovega.

Edvard je vrgel na tujca zaničljiv pogled, prijel Lavro za roko in odšel ž njo proti hiši. Drzni in frivolni marki je bil osupnen do skrajnosti, saj kaj tacega se mu še ni dogodilo. Mož se je čutil globoko —

vzbuditelju okolice — izrečena najsrčnejša zahvala za očetovsko ljubezen, ki jo je tekom dolgih let izkazoval okolici in mestu se svojim državnoborskim delovanjem!

Bog mu podeli še mnoga leta in potrebno zdravje!

Po odklonitvi kandidature od strani g. Ivana vit. Nabergoja vsprejel je — vsled prošnj in nagovarjanja odbora in mnogih, posebno pa okoličanskih narodnjakov kandiduro za V. kurijo Trsta in okolice g. dr. Otokar Rybář. Takoj na to je začel odbor organizovati vse naše moči za volilni boj, kajti tedanje strankarske razmere v mestu, v katerem so se kar štiri stranke potegovala za ta velevažni mandat, dajale so nam upanje, da pridemo mi Slovenci Trsta in okolice ne samo v pošte ampak tudi, da bomo mi odločevali o izidu teh volitev. — V vsaki večji vasi okolice so se vsled odborovega poziva sestavili okrajni volilni odbori, med tem ko je ad hoc ustanovljeni centralni volilni odbor v mestu, pod predsedništvom g. prof. M. Mandića, prevzel vodstvo vse akcije. Ta odbor, katerega člani so bili tudi vsi odborniki in namestniki pol. društva, štel je se zaupnimi možmi okolice do sto členov; posvetoval se je v 14 sejah o raznih pripravah za volilno borbo, o organizaciji naših mas v mestu itd.; poskušal je na vse mogoče načine prepričati, da bi se tudi ob teh volitvah ponovile vse tiste nerednosti in nezakonitosti, vsled katerih so dotedaj naši nasprotniki slavili svoje zmage dvomljive vrednosti. Vložen je bil na namestništvo protest proti imenovanju 450 novih mestjanov od strani magistrata; ali, da si se je vršilo to imenovanje tik pred volitvami in je bilo vsakomur jasno, da je vladajoča stranka hotela s tem pomnožiti število svojih volilcev, da-si je bilo torej tako postopanje ne samo nepošteno ampak tudi nezakonito, vendar-le je slavna vlada na vse to in na naš protest — molčala. Zahtevali smo na namestništvu, naj se volilni listki dostavljajo s pošto in naj se določi termin, do katerega morajo biti isti dostavljeni — ali pa naj vlada prevzame dostavljanje, kajti pričakovati je bilo, da bo magistrat tudi takrat jako neredno dostavljal legitimacije in da bodo z nedostavljenimi volili razni moretiti in negri; predlagala se je delitev sekcije Bazovica, ker je ista prerazsežna; vložila na ministerstvo za notranje stvari pritožba proti preložitvi volišča od Lovca v domobransko vojašnico v Rocolu; protestirali smo na namestništvu proti nerednem dostavljanju glasovnic; sploh zahtevali smo neštevilnokrat potom pismenih vlog in deputacij, naj vendar e. kr. vlada skrbi, da se bodo volitve vršile v soglasju se zakonom — ali vse zastoj! Naša slavna vlada je v gotovo nevhvalevredni nepristranosti sklenila, opazovati od daleč, kako si stranka tržaških signorov prislepri večino za svojega ljubljence Hortisa. — V krasnem soglasju s e. kr. namestništvom so postopale tudi ostale e. kr. oblasti. Opozorili smo ravnatelja pošte in finance, da večina njunih uslužbencev ni niti vpisana v volilno listo, in naprosili ju naj uradno reklamirata volilno pravico za iste, na kar pa nismo vdobili nikakega odgovora! Istotako je ostala popolnoma bezvspečna vloga na vlado, proti imenovanjem magistratnih uradnikov vladnimi komisariji v volilnih komisijah!! Ali mi nismo nikakor obupali; ravno nasprotno! Čim bolj smo uvidevali, da nimamo od nikoder pričakovati nepristranske rešitve naših pritožb — kamo-li kake podpore! — tem več smo uprli svoje moči, da dokažemo našim nasprotnikom in slavni vladi, da smo tu, da zahtevamo svoje pravice, da nočemo biti sužnji gospodov, »ki nam hočejo dobro«, ampak da hočemo biti samo svoji gospodarji na lastnih tleh! Prirejali smo shode po mestu in okolici — vseh skupaj je bilo 19 — in sicer: 5/XI. na Opčinah in na Proseku, 10/XI. v Gropadi in Trebčah, 17/XI. v Bazovici in Lonjerju, 24/XI. pri Sv. Jakobu, 2/XII. pri Sv. Ivanu in v Rocolu, 8/XII. v Rojanu in Kolonji, potem še v Škednju, na Kontovelju; v mestu v sokolovi telovadnici in na Campo Marzio, ter slednjič na Ferdeniču in v Rocolu —; na vseh teh shodih smo podučevali ljudstvo o potrebi enotnega in celokupnega nastopa, o svojih pravicah in dolžnostih; sploh: storilo se je vse, kar je bilo možno, da se omogoči zmaga. Nadalje se je list »Edinost«, ki je z ozirom na volilno borbo izhajal bolj zgodaj, brezplačno razpošiljal v okolice; podajala so se tudi v zasebnih pogovorih potrebna navodila, v obče, poskušalo se je na vsaki pošten in dovoljen način prepričati zle nakane na-

sprotnih strank, ki so vporabljale vsa le možna sredstva, da onemogočijo izvolitev našega kandidata in se niso sramovale posluževati se vseh — tudi najnepoštenejših in nezakonitih sredstev — samo da dosežejo svoj cilj. Ali izpodletelo jim je! Napočil je dan 3/I.: dan naše zmage in našega slavlja; zgodilo se je, česar so se naši nasprotniki najbolj bali a vendar ne pričakovali, zgodilo se je namreč, da je njihov slavní pesnik in zgodovinar Hortis — on, zastopnik vseh Italijanov — prišel v ožjo volitev s kandidatom slovenske narodne stranke, stranke tržaških in okoličanskih Slovencev, o katerih naši ljubi sosedje trde, da sploh ne eksistirajo! Vsaki od Vas se gotovo z radostjo spominja onega dne, ko smo našega največjega nasprotnika prisilili, da je priznal ne samo, da smo tu, ampak tudi, da nas je mnogo in da smo izvrstno organizirani! In odstopajoči odbor si laska, da je tudi on se svojim prizadevanjem nekoliko doprinesel k temu vspehu. — Priznati moramo res, da je vspeh volitev v V. kurijo presegel naša pričakovanja, kajti tudi, ako bi bili vsi volilei Dompierijeve stranke oddali svoje glasove za Hortisa, bi vendarle Italijani doživeli sramoto ožjih volitev, kajti oba italijansko nacionalna kandidata sta vdobila skupaj 10.469 glasov; dr. Rybář in socialist Ueckar pa 11.335 glasov. Fikejca da je Trst izključljivo italijansko mesto, je bila definitivno porušena. In pomisliti moramo, da so se volilei camorre vozili v kočijah, se gredli in popivali po raznih krčmah — seveda brezplačno — medtem ko so naši volilei ure in ure zmrzovali po ulicah in cestah. Burja je nevsmiljeno brila a naši volilei, trudni, lačni in žejni se niso ganili z mesta, dokler niso izvršili svoje dolžnosti. Slava jim!

Po tako krasnem vspehu odločiti nam je bilo, je-li se vdeležimo ožjih volitev ali ne? Nekateri odlični in previdni narodnjaki so priporočevali, naj se zadovoljimo s krasnim vspehom prvotnih volitev in naj ne trošimo vse svoje moči, ker itak ne moremo doseči kaj boljšega. Tudi v našem odboru so se nekateri člani oglašili v tem zmislu, ali volilei sami, naša velika masa je zahtevala odločno, naj jo vnovič vodimo v boj. Sledile so torej ožje volitve dne 6/I. 1901., na katerih je zmagal kandidat tržaške camorre s pomočjo socijalistične stranke — stranke, — ki je sicer načeloma internacionalna in ki je oficijelno izjavila našemu odboru, da ona se ne bo na nikak način mešala v ožje volitve — in pomočjo one značajne Dompierijeve stranke, ki se je podala v volilno borbo z geslom: »Doli s camorro!«, ki je po volitvah dne 3/I. 1901. javno, v svojih glasilih in na plakatih, pozivljala svoje volilce, naj glasujejo za kandidata iste camorre!! — Zmagala je stranka, ki se ni sramovala kar javno in na debelo kupovati glasove in izdajati svojim pristašem ponarejene legitimacije.

Zmagalo je nasilje, sleparstvo, korupcija ali poraženi nismo bili. Število naših volilcev je naraslo za celih 2000, tako, da je naš kandidat vdobil nad 8500 glasov, med tem ko je camora kraj vseh sleparij in nezakonitosti vdobila nekaj nad 10.500 glasov! Ne da bi pretiravali, lahko trdimo, da bi bil naš kandidat na ožjih volitvah zmagal, ako bi bila v to poklicana oblast prepričala umazano, da, gnusno nakupavanje glasov, ki se je vršilo na Monte verde itd.

Proti stranki, ki rabi taka sredstva boriti se je težko in le vsled izrečne želje volilcev samih in da se pokori disciplini, prevzel je gosp. dr. O. Rybář tudi kandidaturu za volitve v III. kolegij, kjer nismo dosegli pričakovanega vspeha in to ne le vsled nezakonitosti, zakriviljenih od naših nasprotnikov in zanikarnosti predstaviteljev reda vsled dejstva, da so se vsi progressisti, konservativci, Dompierijeveci, socialisti, Nemei in kar jih je še, združili v eno kompaktno falango samo da spravijo poštenjaka Mauronerja na Dunaj. Ako odbijemo od 2700 glasov, ki jih je vdobil Polde, onih 450 noveporejenih citta-tinov, vidimo, da je le s pomočjo istih in velikanskih sleparij, ki označajo te volitve, premagal dr. Rybářa, ki je dobil 2000 glasov.

Da smo pa ob lanskih državnoborskih volitvah dosegli take vspehe, na tem se imamo zahvaliti v prvi vrsti onim gospodom, ki so se kakor člani raznih volilnih odborov z ob-čudovanja vredno požrtvovalnostjo vdeleževali posvetovanj in shodov ter se duševno in materialno žrtvovali. Srčna jim hvala v imenu društva in naroda! Sploh pričajo do-

godki ob državnoborskih volitvah, da se je naše ljudstvo jelo živo zavedati svojih pravic in da je tudi pri volji, odločno zahtevati dejanskega izvrševanja istih. Zavedanje: to je največji moralni dobiček, katerega moremo zabeležiti.

Glede volitev v Istri je pol. društvo prepustilo izbero kandidatov slovensko-hrvatskemu klubu istrskega deželnega zbora in se je omejilo na priprave za volilno borbo in na agitacijo v koperskem in piranskem okraju. Priredili smo, oziroma vdeležili smo se shodov na miljskem hribu, v Lupoglavi, v Pobjegih, na Krožeri in v Kašteliru. Vložili smo na deželno in centralno vlado razne rekurze proti očitno nezakonitemu postopanju oblasti, kakor n. pr. proti razdelitvi sekcij, ki so bile vseskozi razdeljene le Lahom v pri-log, proti temu, da je e. kr. okrajno glavarstvo v Kopru laske Paulane, stanujoče in imajoče volilno pravico v Kopru, vpisalo v volilne liste kat. občine Lazaret, tako, da so ti le dvakrat volili; proti odloku gledč ožjih volitev dveh volilnih mož v miljskem okraju itd. Seveda so, kakor vedno, ostali ti rekurzi do danes nerešeni, ali pa se nam je odgovorilo, da se v tej stvari ne more ničesar ukreniti. Da ni vspeh nimalo odgovarjal našim naporom in faktičnim razmeram v Istri, na tem se imamo zahvaliti onim, ki so poklicani, da branijo zakon in red, a so mirno in hladnokrvno gledali, kako se naši vrli Italijani poslužujejo najnezakonitejših in nesramnih sredstev, da, celo nasilstev! samo da ne pridejo naši možje na Dunaj, samo da ne izve svet, na kako gnili podlagi stoji hegemonija »priatelj delavca in kmeta« — laških signorov.

Ob istem času so se vršile tudi volitve v zavarovalnico proti negodam — v zavodu, ki je za naše primorske delavce, kakor tudi za one iz Dalmacije in s Kranjske, velike važnosti, v katerem pa — žalibože — ne odločuje vedno človekoljubnost, ampak narodnost. V svesti si, kake važnosti je zanas, da imamo tudi v tem zavodu svoje močje, opozoril je odbor obe stranki na Goriškem in Kranjskem na neobhodno potrebo skupnega postopanja gledč kandidatov za VI. skupino in priobčil je tudi članke v tem smislu v društvenem listu in družih izvenpokrajinskih listih! Da pa tudi tu nismo dosegli zaželjenega cilja, somorda nekoliko krivi tudi goriški in kranjski rojaki, ki se niso zavedali svoje dolžnosti, kjer gre za milijone in sicer za slovanske milijone!!

Važen dogodek v društvenem letu je bilo ljudsko štetje. Dobro vedé, da naši ljubi sosedje tudi to stvar upotrebiijo za svoje namenjane namene in da se o tem ne bodo strašili tudi najpodlejšega sredstva, odpeslal je odbor deputacijo do gospoda namestnika, ki je zahtevala, naj vlada pazi, da se ne dogodi tudi takrat vsi tisti neredi in vse nezakonitosti, radi katerih smo se pritoževali že pred 10 leti. Gosp. namestnik je obljubil, da hoče strogo gledati na to, da se bo vršil zakon in resnice na ljubo moramo priznati, da je gospod namestnik ves čas gledal, tudi marsikaj videl, a nič storil! Izdali smo ob tej priliki pouk in poučevali ljudstvo na javnih shodi, navajali v »Edinosti« na stotine kričečih slučajev, prijavi iste namestništvu, ter smo o samovoljnem postopanju magistratnih organov poslali podrobno poročilo gosp. državnemu posl. Vekoslavnu Spinčič-u, kateri je tudi takoj interpelliral ministerstvo, seveda brez vspeha. Pač pa je bilo kaznovanih več naših, da si so storili vse te naše pritožbe, vam je že znano, t. j. vam ni znano, ker še dandanes ne vemo, koliko so nas našeli, kajti do danes ni še objavljen rezultat ljudskega štetja. Znamenje, da prav vestno štejejo.

Tudi glede prošnj za podeljenje domovinske pravice poskusil je odbor, da pojde našim ljudem na roko in da jim preskrbi vse, česar treba v dosego te velevažne pravice. Nastavil je gosp. M. Kamuščič-a, ki je brezplačno uradoval v prostorih »Delavskega podpornega društva«, dajal vsakomur potrebne informacije, sestavljal prošnje itd. Priobčili smo v »Edinosti« več člankov o tem predmetu, pritožili se na namestništvo proti postopanju magistrata in drugih uradov, ki na vsaki način skušajo zavlačiti to, ravno za nas sila važno vprašanje; uložili smo rekurz proti odlokom, s katerimi magistrat vrača prošilec nerešene prošnje; sploh po-

tegovali samo se za naše ljudstvo, kolikor nam je bilo možno.

Nadalje se je odbor pečal s celo vrsto za nas jako važnih vprašanj, kakor n. pr. s vprašanjem poljskih čuvajev v okolici, z ustanovitvijo Reiffeisenovih posojilnic in preskrbovanjem brezobrestnih posojil našim vinarjem, se sedaj perečim cerkvenim in šolskim vprašanjem.

Odposlali smo na ministerstvo za zunanje stvari in na rimsko kurijo brzogovorni protest proti napadu Alačevića in sotolovajev na zavod Sv. Jeronima v Rimu. Posvetovali smo se o potrebi reorganizacije našega političnega društva in postavili v osebi gosp. Klemenčiča svojega aradnika, ki vsaki dan uraduje v prostorih »Del. podp. društva«. Sploh je bilo delovanje odbora v minulem društvenem letu jako intenzivno, kar proizhaja tudi iz dejstva, da smo imeli v zadnjem letu 46 odborovih sej, med tem ko je bilo dosedaj največje število sej v enem letu 28.

Slednjič si dovoljujem izreči v imenu odstopajočega odbora najpristranejšo zahvalo vsem onim vrlim narodnjakom, ki so podpirali odbor v njegovem trudapolnem delovanju in mu omogočili, da je dosegel marsikaj, kar sicer ne bi bil dosegel; posebno zahvala pa gre našim okoličanskim volilcem, ki so se letos toli pogumno borili za naše pravice, da so prisilili do spoštovanja celó svojega največjega nasprotnika. Zahvaljujé se jim na njih možato-sti, vsklikam: Živelí zavedni okoličani!

Blagajnikovo poročilo.

Ker se na poziv predsednika ni nikdo oglašil za besedo k poročilu tajnika, je predsednik pozval blagajnika, g. Ante Bogdanoviča, naj prečita svoje poročilo. Iz istega posnemamo, da je bil saldo v blagajni z dnem 31. decembra 360 K 76 st. Členarine za 1900 je še iztirjati 96 K. Blagajnik pa je po vsej pravici opozarjal na predstojéče volitve v Istri in na potrebe, ki nastanejo društvu vsled istih! Prosil je torej, da oni, ki so kaj na dolgu, hitro poravnajo; »one druge pa, ki niso člani društva, je pozival, naj pristopajo pridao in naj pomagajo vsaj na ta način, da bo društvo moglo vršiti svojo nalogo. Čim več je členov, tem več materialnih sredstev in tem večja je moralna zasloba. (Odobranje).

Ker se o tej točki ni nikdo oglašil za besedo, dal je predsednik obe poročili na glasovanje in sti bili isti soglasno odobreni.

Volitev novega odbora.

Predsednik je pojasnil členom društva, da jim pravila dovoljujejo voliti pismeno ali ustmeno. Ker pa so od mnogih strani doneli kliči, naj se voli z vsklikom ves dosednji odbor, je dal predsednik na glasovanje, najprej predlog, da se voli per acclamationem, in ko je bil ta enoglasno vsprejet, pa še nadalji predlog, da se vnovič izvoli ves dose-dnji odbor. Tudi ta poslednji predlog je bil enoglasno vsprejet, kar je predsednik dal konstatirati tudi s pozivom, naj vzdigne roko, kd-r je proti. Imena odborikov priobčujemo na drugem mestu, med domačimi vestmi.

Naslednja točka je bila »O položaju«. Priglašena sta bila: gosp. posl. in profesor Spinčič o splošnem pol. položaju, g. dr. Otokar Rybář pa o položaju trž. Slovencev posebej.

Predsednik je naprosil torej g. državnega poslanca Spinčiča, naj poda svoje poročilo.

O političnem položaju.

Gospod drž. poslanec Spinčič je govoril:

Častiti zborovalei! Kakor edinemu poslanecu iz področja, v katerem deluje politično društvo »Edinost«, kakor edinemu poslancu dolžnost mi je, da nekoliko spregovorim; pozvan v to tudi od gosp. predsednika odzivam se temu njegovemu pozivu. Pa ne mislite, da Vam povem kaj posebnega novega. Ako je rekel gosp. predsednik, da tukaj na Primorskem je godba ostala ista in samo glavni godec da je drugi, veljala bi tudi druga primera: da se meša po isti navadi polento, samo da so drugi kuharji. Že se je, kakor je pravil gosp. predsednik, govorilo skozi 26 let na zborovanjih polit. društva »Edinost«, in mislim, da se je redko kdaj zamoglo povedati kaj novega. Nadloge naše, nevolja naša, trpljenje naše, stanje naše je tako rekoč

(Dalje v prilogi.)

vedno isto, in mi ne moremo govoriti o ničemer drugem, nego o tem, kar smo že govorili ker v praveu samem se ni spremenilo ničesar.

Od Badenija do Körberja.

Drugekrat sem posegal v svojih poročilih dalje nazaj, danes pa omenjam samo poslednja leta. Pod Badenijem, ki je nastopil vladno pred šestimi leti, se je bilo skušalo, da se da nekoliko pravice ljudem slovanskim narodom, ali proti temu se je potem — da odkrito povem — začelo postopati revolucionarno, kakor v parlamentu tako tudi zunaj istega in vsled tega postopanja pasti je moral Baden, in na njegovo mesto je stopil drug mož, jako miren: grof Fran Thun, človek, ki je gotovo imel dobrih namenov, ki je imel čustvo do pravice, ki je hotel vzdržati ono, kar je Baden dal Čehom, ter bi isto — o tem sem uverjem — vsaj do neke mere razširil tudi na nas tu na jugu. Ta mož je moral tudi skoro pasti, proti njemu so se bile uprizorile razne spletke, proti njemu so delovali tudi tuji poslaniki! On je tudi moral pasti in odstopiti mesto namestniku iz Gradca, Claryu, ki je imel toliko smelosti, da je dne 17. oktobra, pred 2 leti, ono nekoliko pravice, ki so se bile dale Čehom, ono, kar je Baden ukrenil z jezikovnimi naredbami in kar je Thun vzdržal za Češko in Moravsko, odtegnil in odstranil. No, ker so pa Nemei bili zmožni porušiti omenjena ministerska predsednika in oni ministri, ki sti koteli biti pravični Slovonom, so si pa mislili tudi Čehi, da tudi oni morejo rušiti ministerstva! V resnici so oni v državnem zboru leta 1899. proti koncu postopali tako, da je bila tudi njim parola, kakor je bila prej parola Nemcem, da Clary, ki je odstranil jezikovne naredbe, mora pasti — in je padel... Nastopil je vlado Wittek, ki je s § 14 podaljšal proračun, da je mogla vlada trošiti nadalje, in kmalo za njim je prišel Koerber. Ker pa tudi on ni hotel obnoviti jezikovnih naredb, zato so bili Čehi tudi proti njemu. In v usodni noči 8. junija 1899. so priredili Čehi posebno obstrukcijo. Ono je trebalo le videti in slišati, ker se opisati ne da: tisto grozno muziko, ki so jo priredili Čehi! Tako, da se je potem pretilo tudi od zunaj, da mase napadejo parlament. Ministerski predsednik je bil prisiljen hiteti po noči k Njegov. Velikanstvu po dovoljenje za razpuščenje državnega zbora, kar se je tudi zgodilo. Z dvema besedama: v noči od 8. na 9. junija 1899. je bilo zborovanje zaključeno in potem se je razpustil državni zbor.

Körberjeva torbica.

Kakor veste vsi in kakor je povedal tudi društveni tajnik danes v svojem poročilu, razpisale so se potem nove volitve in novi državni zbor se je sestel dne 30. junija t. l. Že v prvi seji je prišel gospod Körber s polno torbo daril, seveda ne nam ubožeem, ki smo potrebovali, ampak drugim, ki imajo več glasov in moči nego mi. Prišel je z železnici, z zvezco s Trstom, in z drugim; z ureditvijo rek, Donave, Odre, Vltave itd.; prišel je z ureditvijo in načrti za nove kanale; prišel je z načrti, kako bi se našlo dela za delavce in kako bi se najprej poboljšalo blagostanje. Seveda tukaj se ni moglo najti poslancev, ki bi se protivil; in ker, če bi se našel takov poslanec, ki bi se protivil in bi potem prišel med volilce, kamenjali bi ga in po pravici. Ta doba, ki je trajala od 30. januarja do polovice junija t. l., ta doba je minula, in sedaj na jesen smo se zopet sešli, dne 17. t. m., ravno pred 10 dnevi.

Kaj vlada zahteva?

Sedaj je trši; ker v zimi in spomladi je vlada samo dajala, sedaj pa vlada zahteva. Proračun je bil predložen v I. seji drž. zbora. O tej priliki, kar ni bilo sicer navadno, se je oglašil izredno tudi ministerski predsednik, da, kakor je sam trdil, pojasni nekoliko politični položaj, o katerem bi hoteli kaj vedeti tudi Vi. Vi, ki čitate novine, večinoma znate, kakov je ta politični položaj in kaj vlada zahteva od narodnih zastopnikov. V glavnem bi se to, kar ona zahteva, dalo zbrati v 2 točki: I. »Narodi in narodni poslanci, zapostavite vsa narodnostna vprašanja! in II. Rešite mi proračun in pomagajte da bom mogel sklepati pogodbo z Ogersko in gospodarske in trgovinske pogodbe s tujimi državami, posebno z Nemčijo!

Že v svojem programatičnem govoru, s katerim je bil Körber nastopil svojo vladno, že tedaj je obljubil biti objektivni, biti pravičen in držati se zakonov. A kaka objektivnost in pravičnost vladata pri nas, kako se pri nas držijo zakoni?!

Častiti zborovalci! Vsakdo, ki se le najmanj peča z javnim življenjem, zamore znati da za nas zakoni v obče ne obstojé. Sedaj pa, častiti zborovalci, prihaja še ministerski predsednik in pravi: »Zapostavite svoja narodna vprašanja! Pravice ne morejo biti jednake vsem. Tako je g. Körber jasno, četudi, indirektno rekel 17. t. m., ko se je izrazil: »Ako bi jaz hotel še pravičnejši biti in skrbeti za to, da bo jednaka pravica vladala nasproti vsem narodom, bi se našla katera stranka, ki bi me dolžila, da sem — pristranski«. Z drugimi besedami je priznal, da njegovi vladi ni do tega, da bo jednako pravična vsem, da bo vršila jednako zakone do vseh, ampak je priznala, da se od s strani vlade tlačijo tudi temeljni zakoni.

»Spasite monarhijo!«

A zakaj naj zapostavijo narodi in njih poslanci svoje narodne težnje? Zato. kakor je videti iz vsega Körberjevega govora, zato ker se država nahaja v nevarnosti! On tega ni povedal izrecno, ali to je jasno. Kakor je bila država v nevarnosti leta 1848., 1859. in 1866., da ne navajam poprejšnjih let! Sicer pa se je v tistih letih bil boj za razne dežele in ker so razni narodi hoteli vreči dinastijo s prestola in ker so se drugi narodi-sosedje hoteli polastiti naših pokrajin. Sedaj pa nahaja se država v pogibelji zavoljo gospodarskih vprašanj! In kakor je vlada v letih 1848., 1859. in 1866. klicala narode — brez ozira na to, ali je prej pravično postopala proti njim ali ne — da obranijo državo in dinastijo, tako pozivlje sedaj vlada tudi one narode, katere je drugače teptala: »Spasite, dragi, spasite monarhijo in dinastijo, zapostavite svoje narodne težnje, bodite jeden narod nasproti Ogrski in nasproti tujim državam!«

Povedal sem, kaj želi vlada od svojih narodov, katere smatra enakimi, dokler treba dajati davke v krvi in denarju, s katerimi pa različno postopa, kadar pravice deli! Povedal sem Vam torej, kaj vlada želi. Sedaj naj omenim samo s par besedami, kako bodo, po mojem računu, postopali poslanci posamičnih narodov.

Nemci.

Nemci, kakor razvidite tudi iz novin. Nemci, naj si bodo liberalni, nacijonalni, radikalni, ali kakor jih hočete imenovati: oni so zadovoljni, oni so nasičeni v narodnem oziru in to na škodo drugih narodnosti. Oni imajo v gospodarskem oziru, takorekoč, kar hočejo. V gospodarskem oziru z investicijami, v šolskem oziru dobivajo mnogo v proračunu; kakor sem rekel: oni so zadovoljni. Ni čuda torej, ako je v zadnjem času predobro znana »N. F. P.« začela pisati državi v prid, ker jej je do tega, da se vzdrži Koerber. In to je najbolje znamenje, česa imajo Nemci pričakovati od vlade. Cele uvodne članke piše sedaj, ki obsojajo obstrukcijo; ona, največa širiteljica nemoralne nima sedaj smisla za drugo nego samo za dobro ljudstva in monarhije! Ona ista »Freie Presse« je pa zabila, kako je poprej delala proti monarhiji in proti dobri vsega ljudstva! In ravno iz njenega pisanja in iz drugih navajanj je razvidno, in tudi iz postopanja raznih nemških listov je videti, kako so Nemci zadovoljni! Posebno s početka in tudi potem, ko je bila nevarnost, da pojde krivo z budgetom, so stopile vse nemške stranke skupaj, in sklenile, da bodo gledale, da se odstranijo vse ovire proti budgetu. In v petek (dne 25. t. m.) so vse nemške stranke odtegnile svoje nujne predloge, samo da bo zadovoljeno Koerberju.

Italijani.

Za Nemci omenjam najprej Italijane, ker so si najbližji. (Klic: »Sedijo pri njih tudi!«) Italijani so dvojni. Oni iz Tirola (ali kakor se imenujejo sami: iz Trentina), oni bi morali bolj z nami simpatizovati, ker, kakor pravijo jim Nemci delajo tam krivice, kakor jo Primorski Italijani delajo nam! Ali, ker so tirolski Italijani združeni z našimi Italijani v jednom klubu ne vedó, kako naj bi postopali? Ali to je gotovo, da se Italijanom v Tirolu godi komaj le tisočeri del krivice, ki se nam gode od Italijanov. In vendar niso zadovoljni. Hoteli bi imeti avtonomijo ali samoupravo. V ostalem pa Italijani ne bodo niti mogli, tudi ko bi hoteli, preprečiti de-

lovanja drž. zbora. Oni sploh radi strašijo, kakor jih že poznate, ali, ako se jim pokaže zobé, so že mehki. Tudi naši Italijani v Primorski: na Tržaškem, v Istri in Goriski, tudi oni niso zadovoljni, in vprašate me: zakaj ne? No, zavoljo tega, ker še živimo, ker nas niso še vseh pomorili in nas niti tako lahko mogoče ugonobiti! Če bi se nas vseh pomorilo, ali vsaj razgnalo, potem bi bili oni zadovoljni! Sicer pa, kakor rečeno, ni treba vladi, da bi bila v skrbeh radi Italijanov, ker leti sami prav dobro vedo in čutijo, kako odvisni so samo od milosti c. k. r. vlade.

Čehi.

Čehi, oni, ki so zrušili Clary-ja, ki so onemogočili delovanje v poprejšnjem državnem zboru, so sicer nekako ozlovoljeni, kažejo se opozicijske, ali do skrajnosti, kakor se zdi, ne pojdejo, in sicer ne pojdejo zavoljo tega, kakor mi je rekel včeraj (26. t. m.) eden njihovih imenitnih mož, ker Slovani smo sploh premehki in imamo preveč ozirov do raznih strani. Če nam govore lepo besedico, če nam dajo kako malenkost, že smo dobri. Premehki smo, nismo tako trdi, kakor so drugi.

Sicer so pa Čehi drugi, nego so bili pred pol letom ali letom; tudi zavoljo tega, ker je vlada gledala, kolikor je mogla, da jih kolikor le možno zasiti v gospodarskem oziru in tudi v kulturnem. Šolski proračun minulega leta je znašal 4000000 kron več nego druga leta, a večina tega denarja je šla za šolstvo na Češkem. Seveda je vlada dala tudi Nemcem, samo, da molčijo! Istotako je dala za druge gospodarske stvari, kakor posebno za asanacijo in regulacijo glavnega mesta »zlate Prahe« na Češkem: 16 milijonov, ki se izplačajo v več letnih obrokih.

Poljaki.

Poljaki so nekako prehlajeni, nezadovoljni, prav zavoljo tega, ker niso dobili toliko, kakor navadno dobivajo, ker se je toliko več dalo Čehom, nego njim. No, pa gotovo je, da oni ne bodo ovirali parlamentarnega življenja že radi tega, ker imajo jako mnogo in spadajo med takomenovane gospodujoče narode. Oni so — težko je govoriti o tem, a resnica je — nekako taki nasproti Malorusom, kakoršnji so Italijani proti nam! (Klici: Žalostno! Žalostno!) Žalibože. Oni dobivajo tudi nadalje in zato ni čuda, če je sam predsednik poljskega kluba in glavni govornik, stari Jaworski, izjavil, da oni store vse mogoče, da bo parlamentarni voz tekel naprej.

Hrvatje in Slovenci.

A mi Hrvatje in Slovenci? Zistem ureditve države sam je že takov, da nas hočejo uničiti! Kajti razdeljeni smo v dve polovici, da nas lože morejo tlačiti in uničevati; in ako proti kateremu narodu, velja proti nam ona beseda, ki se je rabila leta 1867., ko se je sklepal dualizem: da bodo Nemci od jedne strani, Madjari od druge strani pritiskali Slovane ob zid. Da, to velja za nas Hrvate in Slovence v polni meri, to velja od leta 1867. naprej neprestano in vedno bolj. Kaka je bila... Hrvatska z one strani! In kakó je že oslABLJENA sedaj! In kako se bagatelizira žnjo, to se je videlo sedaj, o razpuščenju hrvatskega sabora in po razpisanju novih volitev!

Sabor se je sešel, da bi razpravljala o raznih stvarih, a čim je izvolil poslance v madjarski zbor v Budimpešti, bil je razpuščen in volitve razpisane in vse se ima izvršiti v kratkih 14 dneh.

Kako pa je v tej naši polovici — to čutimo vsaki dan... Tja pa, kjer bi mogli mi kaj doseči, tja so prenesli oni nesrečni domači boj, rastajajoči še posebno v dveh deželah te polovice našega naroda: na Kranjskem in na Goriskem. Nas je med vsemi poslanci, katerih je 425, samo 25 in še to malo število je razdeljeno v tri skupine (Klici: Žalostno! Pojavi indignacije). Če bi bili skupaj, bi morda, o sedanjih sestavi parlamenta in strank in strančic, v primernih časih dosegali kaj; tako pa smo razdeljeni in razdejani — a kdo more in hoče računati z razdeljenimi in razkosanimi?! S kom naj se dogovarja?! Komu naj obljublja in koga naj vprašuje za obveze?! No, Hrvatje in Slovenci ne samo da že od poprej nimamo svojih pravic v narodnem, v šolskem in kulturnem oziru, ne samo, da se nam nič ne daje, ali obljublja za prihodnost glede na narodno vprašanje, ne samo, da nas pozivljejo, naj zapostavimo narodno vprašanje: ampak nam ne dajejo ničesar niti v gospodarskem oziru, ako ne morda kakih tisoč kron iz kredita za

bedo, toliko, da ne umremo in da bomo šetukaj, ko bo potreba braniti monarhijo, ako bo nevarnosti ista... (Frenetično ploskanje in raznovrstno vsklikanje).

Ali naj obupamo vspricho vsega tega? Jaz mislim, da ne! Iz poročila tajnikovega ste slišali danes, koliko moči so tržaški Slovenci imeli za časa volitev, moči: 8 proti 10! Oni, ki govorijo, da je Trst samo laški, dobili so 10 tisoč glasov, a za one, o katerih govore, da jih ni, je bilo nabranih 8 tisoč! In to proti kakim načinom vojevanja, ob kaki protivnosti, ter ob dejstvu, da nam ni bila nasprotna le camorra, ampak tudi vladine naredbe. (Klici: Vlada je vedno proti nam!)

Te volitve so nam dokazale, da mi moremo erpiti moči iz sebe in proti vsej nasprotnosti sistema, proti postopanju camorre! Proti vsemu temu se vzdružujemo, zaupaje le v Boga in v svojo moč. (Živio-klici). Samo naprej tako! Imate svoje prvobornitelje — slušajte jih! (Klici: Hočemo! Hočemo!) Vsepihi, kolikor jih imate na gospodarskem polju, na šolskem se svojimi šolami, vsepihi po Istri s snovanjem šol — vse to imate sami iz sebe in vkljub ne samo camorri tržaški in istrski, ampak tudi vkljub onim, ki bi bili dolžni dajati nam ono, za kar mi dajemo kri našo in naš denar. (Burno ploskanje in viharo odobravanje. Vrišč je trajal par minut.)

Ne obupati! Tega nam ne treba ne le radi tega, ker se moremo zanašati na svoje moči, ampak tudi prepričanje, da tako stanje ne more dolgo več trajati, bodi nam v tolažbo in krepilo!! Na dvoru na Dunaju so napisane besede: *Justitia fundamentum regnorum!* (Pravica je podlaga državam), a nasprotno velja tudi: *Injustitia perimentum regnorum!* (Nepravica je državam v pogubo).

Utis govora Spinčičevega, zlasti pa zaključnega pasusa, je bil neopisen. Mi bi le želeli, da je bil v istem hipu navzoč kakov viši izvrševatelj nesrečnega sistema, da bi bil videl, kako je, kadar vre ogorčenje iz duš. Ovacije Spinčiču in nekaj družega — drugim, kar ni hotelo ponehati. (Pride še.)

Avancement sodnih uradnikov iz VIII. v VII. čin in dalje.

(Zvršetek.)

Ako hočemo torej zadovoljnih samostojnih sodnih uradnikov in vsled tega dobre in točne justice, treba je njih avancement urediti slično, kakor je že pri okrajnih sodnikih. Naš predlog je torej: *vsí okrajni sodniki, sodni tajniki, substituti državnega in višjega državnega pravdnika naj tvorijo zaradi avancementa v VII. razred v vsakem višjesodnem okrožju jeden skupni status, katerem se po službeni dobi (starosti) brez prošnje in brez ozira na službeni kraj pomikajo v VII. činovni razred.*

Pri zbornih sodiščih torej lahko ostane gotovo sistemizirano število tajnikov, oziroma pri pravnističnih substitutih, toda dotične osebe lahko pridejo v VII. čin slično, kakor sedaj samo predstojniki okrajnim sodiščem.

Zakonita uredba v tem smislu ne bo justičnega étata prehudo težila in tudi, ko bi ga, se ne sme odlašati, ker za dobro justico in poravnanje očitne krivice bi tudi višji zneski ne bili previsoki. Parlamentarci vseh strank bi morali nastojati, da se tej upravičeni zahtevi ustreže čim prej, do tedaj pa da se brez odloga postavijo v VII. čin z naslovom in plačo isti tajniki in substituti, ki bi bili ta čin že dosegli, da so predstojniki okrajnim sodiščem.

Ko je l. 1894. stopil v moč početkom navedeni zakon radi avancementa okrajnih sodnikov, se je istodobnim sodnim tajnikom in substitutom dal vsaj naslov in karakter deželnosodnih svetnikov, da niso zaostali za svojimi vrstniki na deželi, a sedanjim se ne privoščea niti ta brezplačna naredba. Zato pa je že mnogo popolno kvalifikovanih tajnikov v činu zaostalo za istodobnimi kolegi pri okrajnih sodiščih!

VII. čin je sicer navaden skromen konec sodnikove karijere, vendar ostaja dejstvo, da imajo nekateri svetniki pri zbornih sodiščih, kakor tudi državni pravdniki več, oziroma važnejšega posla, nego njih kolegi pri zbornih ali okrajnih sodiščih. To velja posebno o predsednikih raznih senatov in njih namest-

nikih, kateri imajo seveda delokrog prejšnjih senatov na višjih deželnih sodiščih. Justična uprava je važnost dotičnih mest že uvidela in je, vendar samo ponekod, omenjene funkcije postavila v VI. čin. Ker so pa le-ti svetniki skoro brez izjeme seniores med kolegi in ker imajo tudi pri manjših zbornih sodiščih bistveno isti posel — pri večjih jih je pač več —, zato nasvetujemo po prej izrečenem principu in gotovo pravično: vsi svetniki sodnih deorov I. instance in vsi državni pravdniki tvorijo ekipe v vsakem višjesodnem okrožju jeden skupen status za pomikanje v VI. činovni razred.

Mislimo, da oba naša nasveta odobre strokovnjaki in lajki, ker se nam vidita jedino prava, da se nepotrební zavid in rivalstvo med dotičnimi sodnimi uradniki umakne zadovoljstvu in zdravi stabiliteti.

Želimo, da se izrazijo morda tudi drugi nasveti in da se nam naznanijo podatki iz okrožij drugih nadsodišč.

»Slov. Pravnik.«

Nekoliko odgovora.

(Iz učit. krogov na Goriškem.)

(Zvršetek.)

Dolga ošesa, katera nam natika »Soča«, vrnila bi jej prav lahko, ker brez istih ni mogoče neprestano — ne, nočem napisati glagola, ki mi sili v pero — v zvezi dopisnikov z goriško »Slomškarijo« in z vsemi resničnimi in namišljenimi nasprotniki napredne stranke.

Konečno je krstila »Soča« moje dopise tudi za strupene za napredno stranko, če tudi ne ve navesti dokazov za svojo trditev.

Ako hoče uredništvo »Edinosti« dokazov imeti, da se »Soča« moti, ko govori o »Slomškariji«, doprinese jih dopisnik tacih, ki dokažejo na evidenten način, da so vse to le prazna sumničenja.

»Soča« piše: »Nič pa nimamo proti temu, ako se obravnava v javnosti bodisi tako ali tako vprašanje, tudi učiteljsko, toda tako, kakor pritiče vprašanju«. Torej vendar! Vendar dovoljuje razpravljanje našega vprašanja v javnosti, a le pod pogojem, da tako, kakor »pritiče«. — a ni povedano, kako »pritiče« —!

Z vsi odločnostjo in vnovič pa zavrčam zopetno neutemeljeno sumničenje, da se ob volitvah mešamo z nepoštenimi sredstvi, le da bi škodovali narodno-napredni stranki. Na ves glas bodi povedano: ako bi imeli vsi take poštene namene in delovali s tako poštenimi sredstvi, kakor mi, bilo bi marsikaj bolje in tudi naše vprašanje bi bilo bližje ugodni rešitvi nego je...!

O poštenju pa si ne pustimo komandirati od nikogar, niti ne od »Soče«, ki hoče z gostobesednostjo prepričati »Edinost«, da se je dala zavesti in zlorabiti. Morda, da se je dala kedaj — jaz ne vem tega — a to gotovo ne od dopisnika iz učiteljskih krogov.

Gospod urednik! Obžalujem, da ste zopet prišli v konflikt in sicer radi mojih dopisov. Hvala pa Vam, da ste dali prostora dopisom, ki so imeli najčistejši namen, t. j.: osvetliti razmere take, kakor — še in sicer gledé na deželni zbor in na onev našem stanu in brez ozira na strankarske razmere na Goriškem.

»Soča« je čutila naravno svojo potrebo, da se je zopet znosila nad dopisnikom in nad »Edinostjo« ter je za lase privlekla na dan iz dopisov momentov, katerih v istih v resnici ni bilo; dala je dopisom namen, katerega nikakor niso imeli. Razmere na Goriškem niso zdrave na sploh; one med našim stanom tudi ne. Ako se bodo obračale na bolje tudi s pomočjo dopisov v »Edinosti«, šteli si bomo v zaslugi. Vsakdo je dolžan pripomoči po svoje v dosego dobrih in poštenih namenov.

Nehoté je prišla v razgovor tudi in posebej napredna stranka. Na to bi pripomnil jaz: ako se bo znala povspeti na višino, ako bo znala vabiti in bo opuščala, kar odbija ljudji: potem ima lepo bodočnost. Ako ne — pa ne!

Samo jedno željo bi še imeli, in ta je, da bi »Soča« ne iskala zlobnosti, hudobij in hudobnežev tam, kjer jih ni, ampak, da bi se brez takih sredstev bojevala v dosego poštenih namenov — vsaj tako, kakor dela Vaš dopisnik, gospod urednik. Poslavljam se s srčno zahvalo za naklonjenost, da ste dali prostora poštenim glasovom od poštenega Vašega dopisnika.

Vodovod Bistrica-Trst.

(Dopis.)

Nad 20 let že se tržaški magistrat poteguje za vodovod Bistrica-Trst. Tisoče in tisoče je tržaško mesto že izdalo v ta namen. Leto za letom prihajajo v Bistrico razni inženjerji, ki potegujejo mastne plače za — nič.

Med Trstom in Bistrico so se pred kakimi 5 letimi počela pogajanja radi vode »Bistrice«, žal: brez uspeha. Znani tržaški zemljemerec je preračunal, da bi vodovod Bistrica-Trst stal ogromno svoto! Ako pa pomislimo, kako slabo, gorko, nezdravo da: naravnost nepitno vodo morajo ubogi Tržičani piti, zlasti poleti, priti moramo do zaključka, da je res že čas, da se Trst poskrbi čim prej z zdravo pitno vodo! Ako bi imel magistrat toliko vneme in brige za preskrbljenje dobre vode, kolikor se trudi v to, da bi uničil slovenski življenjski Trstu, bi Trst lahko že zdavnaj imel sveže in zdrave pitne vode.

Tržaškemu magistratu, — oziroma si gnorom, ki gospodujejo tam, pa je iz znanih razlogov presneto malo na tem ležeče, kako vodo pije »Tržičani«! Saj drugače bi vendar enkrat napeli vse svoje sile, da se odpravi sanje, ki je naravnost brezobzirno do zahtev javne higijene, bi poskrbeli, da Trst dobi zdrave pitne vode.

V zadnjem času se mnogo govori, da je Bistrica tržaškemu magistratu le na jeziku in papirju, da more žanjim strašiti Avrezince! Ali pa — da mečejo prebivalstvu prah v oči! Kadar poteka obrok, vedno grozé Avrezincem, oziroma dajejo umeti prebivalstvu, da sedaj se izvede vodotok iz Bistrice. Potem pa redno vse — ostaja pri starem. Magistrat se smeje v pest Avrezinci pa tudi. In fakt, ki mnogo govori v tem pogledu, je ta, da so brojsniki (Avrisina) vodovod letos zopet razširili.

Ravnokar je slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Postojni izdalo naslednjo razsodbo: »Z odločbo c. kr. okrajnega glavarstva v Postojni z dne 12. februarja 1895. leta št. 1080, oziroma z odločbo c. kr. poljedelskega ministerstva z dne 7. oktobra 1896. l. št. 13732, dobila je mestna občina Trst, na podlagi zakona z dne 15. majnika 1872. l., dež. zak. št. 16, dovoljenje, v svrhu zgradbe vodovoda za mesto Trst pod gotovimi pogoji in pridržki vzeti iz potoka Bistrica vsaki dan 12000 m³ vode in zgraditi potrebne naprave za odpeljatev te vodne množine v Trst.

Za dovršitev te naprave določil se je rok petih let, katera so začela teči od dneva vročitve razsodbe c. kr. ministerstva, t. j. od dne 14. novembra 1896. leta.

Z vlogo z dne 13. septembra 1901. leta št. 62361, prosila je mestna občina Trst za podaljšanje tega roka za nadaljnjih pet let.

O tej vlogi vidi se c. kr. okrajnemu glavarstvu na podlagi § 64. zadnji odstavek zakona z dne 15. majnika 1872. l. dež. zak. št. 16. razsoditi, kakor sledi:

1. Prošnja za podaljšanje roka za pet let se odbije; pač pa dovoli se od 14. novembra 1901. leta začenši rok treh let, po preteku katerih mora biti cela naprava dovršena, ker bi drugače dovoljenje zgubilo veljavo.

2. Zoper to razsodbo zamore se pritožba na c. kr. deželno vladu v Ljubljani tekom 14 dni, od dneva, kateri sledi dnevu vročitve te razsodbe, tuudarno vložiti.

Za to razsodbo bili so sledeči razlogi merodajni: Iz narodnogospodarskih ozirov ni dopustljivo izkoriščevanje vodnih moči potoka Bistrice in vsled tega deloma tudi reke »Reka« vnovič za daljšo dobo ovirati v prid podjetja, gledé katerega še ni konečno določeno, ali bode taisto sploh prišlo do izvrševanja. Z druge strani pa je z ozirom na vlogi tržaške mestne občine navedene administrativne zapreke, katere so do sedaj ovirale pričetku zgradbe, kakor tudi na veliko važnost vpeljave pitne vode za mesto Trst, pač opravičeno dovoliti nadaljnji rok, kateri pa se sme z ozirom na gori navedene narodnogospodarske ovire odmeriti le za tako dobo, v kateri se zamore podjetje, ako konečno sklenjeno, lahko izvršiti in dovršiti.

To se daje mestni občini Trst in vsem interesentom v vednost.

V Postojni, dne 21. oktobra 1901.

C. kr. okrajni glavar:
L a s c h a n e.

Iz te razsodbe je torej razvidno, da ima Trst le še tri leta časa za rešenje tega perečega vprašanja. Občinarji tržaški, ki morajo nositi ogromne davke in občinske doklade in

ki so morali že marsikak žulj žrtvovati za študiranje vodovoda, ki pa se vleče kakor morska kača: ti prebivalci morejo torej pričakovati z opravičeno radovednostjo, da li se merodajni občinski činitelji konečno, v teh treh letih, vendar zavedó svoje dolžnosti?! Morda ne bi bilo povsem neumestno tudi to vprašanje: da li visoko c. kr. namestništvo v Trstu res ne more nič pritisniti na tiste činitelje, čeprav so — delničarji Aurisine!!

Politični pregled.

V TRSTU, dne 31. oktobra 1901.

Državni zbor. (Zbornica poslancev.)

(Nadaljevanje sinočnega brzojavnega poročila.) V nadaljevanju proračunske debate je govoril na kratko mladočeški poslanec dr. Kramar, ki je izjavil, da bodo Čehi vedno križali vladne načrte, dokler se ne popravijo krivice, ki so se jim storile.

Načelnik laškega kluba, baron Malfatti, je našteval vladni zahteve italijanskih poslancev, ki so: administrativna avtonomija Trentina, ustanovitev laške univerze v Trstu, italijansko učiteljsko za Primorsko, strokovne šole v Pulju in v Tridentu, povišanje državnega prispevka za šolstvo v Istri, in da vlade ukrene potrebne odredbe za olajšanje bede, ki je nastala vslel krize v vinarstvu in sviloreji. Omenjal je dalje vprašanje o samoupravi Trentina, kjer da je vlada postopala na tak način, da laški poslanci morajo zgubiti vsako zaupanje do nje. Potem je govoril o dogodkih na vseučilišču v Inomestu (omenjenih že v sinočnji brzojavki), za katere da je odgovorna vlada, ker noče dati Italijanom laške univerze in v laškem mestu. Iz vseh teh vzrokov Italijani ne morejo podpirati sedanje vlade in ne morejo slediti njenemu pozivu, naj bi zapostavili svoja narodna vprašanja in se posvetili izključno gospodarskemu delovanju. Prepričan je, da govori gotovo iz srca vsemu laškemu prebivalstvu v Avstriji, ako v imenu svojega kluba izreče vladni nezaupanje. (No, no! Ni tako hudo ne. Gosp. Malfattiju in njegovim tirolskim tovarišem že verujemo, da mislijo resno, a naši primorski — o je! Marodér, ki hodi jedino še ob berglji vlade, naj bi s sabljo mahal po vladi! Saj jih poznamo! Oni mahajo s sabljo in razvijajo bobno zastavo tako dolgo, da pride čas, da treba res udariti! Tedaj pa se spominjajo redno, da previdnost je boljši del modrosti in shranjajo sabljo previdno v nožnico in zavijajo bojno zastavo v zavetje mehkega futerala! Kaj drastično se je pokazalo to povodoma afere Rybářave. Zveneli fanfari ni sledila niti žalostna šamada, ampak — nič! In kaj je napravilo ta čulež, ker sicer, pri Bogu, ti signori nimajo navade, odnehati hitro, ako so se zarili v kako stvar?! Le resen migljaj vladni je zadoščal, pa so sabljo utaknili v nožnico in bojno zastavo v futeral! Ne, ne, dragi gospod Malfatti, s takimi političnimi marodérji ne govorite svetu o junaštvihih resne opozicije! Op. ured.)

Schönerjaneec Bareuther je izrekal svoje zadovoljstvo (To schönerjansko zadovoljstvo govori cele knjige; mari ne, g. Körber?!), da so stranke privolile v okrajšano proračunsko razpravo, a želel bi, da bi prej ko mogoče razpravljali o predlogu glede odprave § 14.

Ko so govorili še posl. nemški liberalce Menger, Poljak grof Dzieduszycki in nemški liberalce Schücker za hitro odobrenje državnega proračuna, da bo potem možno preiti v reševanje gospodarskih problemov med Avstrijo in Ogrsko na jedni ter skupno monarhijo in inozemstvom na drugi strani, je predsednik pretrgal sejo.

V večerni seji je prvi govoril minister-ski predsednik dr. Körber, ki je protestiral proti očitjanju, da je hujskal Avstrijo na boj proti Ogrski; on da je samo pozival vse poslance na zložno delovanje v obrambo avstrijskih koristi. Mi vzdržujemo — je rekel — proti inozemstvu stališče skupnosti in se borimo za skupne interese monarhije in ne delamo razlike med deželami to-stran in onostran Litve. Treba je pa, da obe državni polovici postopati pravično, solidarno in prijateljsko. Körber je potem polemiziral proti nekaterim izvajanjem raznih govornikov in je naznanil, da se v kratkem predloži novela k tiskovnemu zakonu ter da se pričnejo priprave za zavarovanje delavcev za starost in invaliditeto.

Odgovarjaje na izvajanja italijanskega poslanca, barona Malfatti-ja, je minister-ski

predsednik pobijal menenje, da bi bila vlada svoje postopanje nasproti Italijanom uravnala z ozirom na italijansko obstrukcijo v tirolskem deželnem zboru. Govoré o vprašanju avtonomije Trentina, je izjavil Körber, da je vlada nasprotna političnemu ločenju Trentina od ostalega Tirola, da je pa pripravljena dovoliti administrativno samoupravo v gotovih mejah.

Posl. dr. Rizzi je pogreval stare laži o zatiranju Italijanov na Primorskem. Rekel je, ta bodoči dež, glavni Istre, da vlada zatira Italijane in da protežira primorske Slovane na škodo Italijanov. Pa je znal tudi lepo dokazati to svojo trditev, ta zviti dr. Rizzi; rekel je namreč, da mnogo zakonskih načrtov, katere je bil sklenil deželni zbor istrski in kateri niso bili Slovanom po volji, vlada ni predložila v najvišjo sankeijo. Vsakdo, kdor se le količkaj peča z javnim življenjem in z našimi istrskimi razmerami, pa se bo dobro spominjal, da je deželni zbor istrski sklenil že neštivilno zakonov, katerih jedini namen je bil: uničenje slovanskega življa v Istri. A to, ako vlada ne dovoli Italijanom, da bi smeli popolnoma zatreti slovanski življenjski, je potem, po Rizzi-jevi logiki, gola resnica, da vlada protežira Slovane! Kdor se ne more sprijazniti s to logiko, temu ne moremo pomagati.

Po govoru posl. dra. Rizzi-ja so razpravo o državnem proračunu prekinili. Vse-nemci so stavili nujni predlog glede posredovanja Avstro-Ogrske v južno-afričanski vojni.

Prihodnja seja bo v ponedeljek popoldne.

Parlamentarne stvari. Kakor smo že javili, je socialistični posl. D a s z y n s k i storil te dni v zbornici korak, ki je vse hvale vreden. Interpeliral je namreč ministra za trgovino radi šikaniranja poljskih pisem in družih pošiljatev iz Avstrije na poštinih uradih v Prusiji. (Govori se celo, da imajo na teh uradih posebne oddelke, ki »nadzorujejo«, recte — odpirajo poljske pošiljatev iz Avstrije.) Interpelacijo so podpisali tudi Mladočehi, Poljaki pa so odrekli podpise iz raznih izgovorov, češ, da je to stvar ministra za vnane stvari, da je parlamentarna komisija poljskega kola že storila potrebne korake itd. Demokratična manjšina v klubu ni zadovoljna s tem sklepom in bo zahtevala posebno sejo radi tega.

Mi bi pa le vprašali gospodovale gos-polo v »Kolu«, ki se skrivajo za ministra za vnane stvari: kaj pa, ko vidijo, da ta noče nič storiti, in ko skušajo kažejo, da nič ne stori?! Mari naj se potem, v božjem imenu, sploh ničesar ne stori?! In vendar gre tu za vitalen interes, moralen in gospodarski, ravno poljskega naroda!!

Posebno odposlanstvo društev c. kr. državnih uradnikov v kraljestvih in deželah, zastopanih v državnem zboru, se je dne 28. t. m. — kakor nam pišejo od poklicane strani — pod vodstvom načelnika društva c. kr. državnih uradnikov na Nize-Avstrijskem, gospoda glavnega davkarja Stefana Hoffingerja, predstavila njegov ekscelenci g. ministru financ, dru. Evgenu Böhm-Bawerku, g. sekijskemu načelniku dru. Robertu Mayerju in referentu za davkarje, gospodu ministerjalnemu svetniku Hugo-tu Kuntzu. Deputacija je podrobno utemeljevala vse prošnje, izražene v peticijah vloženih od vseh društev državnih uradnikov. Posebno je bila deputaciji na enimpolurnem vsprejemu pri g. referentu prilika, da je spravila v podoben razgovor vsa stanovska vprašanja.

Veliki knez Mihael Nikolajevič je danes ostavil Budimpešto, kjer je bil v obiskih pri našem cesarju. Velikega kneza so vsprejeli najpristraneje in ga odlikovali na vse možne načine. Na kolodvoru ga je pričakoval sam cesar in ga objemal in poljubljal. Naš cesar in njegov visoki gost se nista videla že od leta 1884., torej 17 let.

Ta obisk sicer nima priznane političnega pomena. Vendar je tolažljiv dogodek že z ozirom na odličnost osebe gosta; — veliki knez je namreč jedini še živi sin carja Nikolaja I., pradede sedanjemu carju, in uživa velik ugled in vpliv v carski rodbini! — Naj že še tako ločujemo politične odnose med državami od osebnega prijateljstva od dvora do dvora, ali kolikor toliko to poslednje ublažuje one prve. Nam, kakor Slovanom je seveda do tega, da bi osebno prijateljstvo od dvora na Dunaju do dvora v Petrogradu popravljajo sproti, kar kvarijo razni nemški in madjarski diplomatje!

Vojna v južni Afriki. Vesti iz Burske poročajo, da je burski poveljnik Delarey dne 24. t. m. podolnoma premagal angleške čete pod poveljstvom lorda Methuena. Buri so se polastili vseh angleških voz, polnih živeža in štirih topov 150 Angležev je padlo in mnogo jih je bilo ujetih.

Lord Kitchener pa poroča iz Pretorije zopet o jedni svojih obilnatih zmag. Polkovnik Williams, da se je dne 27. t. m., severno od Balmorala, spopadel s »komandom« burskega poveljnika Mullerja. Buri so zgubili 5 mrtvih, 54 pa jih je bilo ujetih; Angleži da so se polastili tudi 36 vozov.

Tržaške vesti.

Radi praznikov vseh Svetnikov in sv. Justa izide prihodnja številka »Edinosti« v ponedeljek ob navadni uri.

Odbor pol. društva »Edinost« je sestavljen tako-le: Predsednik: Prof. Mate Mandić. Odborniki: dr. Gust. Gregorin, dr. Ot. Rybář, dr. Edv. Slavik, dr. Jos. Abram, dr. Ferd. Černe, Ante Bogdanović, Andrej Černe, Makso Cotić in Miloš Kamušaj. Namestniki: Franjo Šuman, Anton Miklavc, Stanko Godina, Alojzij Goriup, Ivan Goriup, Ivan Pertot, Ante Pogorelec, Hrabroslav Razem in Josip Turk.

Kako bi se reklo temu?! Dne 27. julija se je odbor »Delalskega podpornega društva« pritožil pri vladnem zastopniku »Delavske zavarovalnice za nezgode«, ker je ta poslednja dopisovala omenjenemu društvu nemške odloke — na slovensko-nemških tiskovinah!

Te dni pa je »Delasko podp. društvo« prejelo od gori imenovane zavarovalnice sledeči odlok:

Štev. 1837/01 — 1506. Na blagovoljno znanje v rešenje čast. dop. dne 29/7 in 26/8 1901 v Trstu dne 26 X/01.

Podpis: Ravnatelj Cimadori.

Temu »rešenju« sta bila pridejana — brez vsake druge pripombe — le dva odloka, predložena vladni od istega društva. Dragi čitatelji pa naj ugibljejo sedaj, kaj je prav za prav zavarovalnica hotela odgovoriti na »čast. dop.« in kako je hotela »rešiti«?!

»Ščavo in posledice!« Pišejo nam: Minolo soboto se je dogodil v Kopru sledeči slučaj: Dva brata, vrta naša delaveca, sta bila poslana v Koper, da tam opravita neko delo, katerega tamošnji delavci niso zmogli. Po dovršenem delu sta šla lepo v najet stanovanje k počitku. V sobi, kjer sta prenočevala ta naša delaveca, je bil tudi neki drugi Tržačan, sicer slovenskih starih sin, toda zagrižen odpadnik. Med prvima in tem izmečkom se je vnel glede slovenske narodnosti daljši prepir, ki je postal resen, ko je odpadnik začel grditi narod naš in nekdanji njegov, to je: narod slovenski!

Eden naših, ki ni iz slame, in kateremu ne imponuje laškega odpadnika predrznost, je opozoril Lahona, naj le molči, ker bi ga drugače moral — da si iz tuje hiše — iztirati!

A, mesto da bi ubogal, je odpadnik podvojil napade in med drugim poslal vse »ščave« v....! Ker pa je naš mož slednjič izgubil potrpljenje na takih krvavih žalitvah, mu ni preostajalo drugega, nego da je vstal iz postelje, pograbil Lahona za vrat in ga baenil — na hlađ!

Izbačeni »junak« je stekel k redarstvenemu nadzorniku, ki je naložil dvema stražarjema, naj gresta v gori imenovano stanovanje ter naj privedeta »zločinca« in brata mu na redarstveni urad, kar se je zgodilo ob 11. uri in pol zvečer!

Redarstveni nadzornik je zašilal pripekljano, katera sta izjavila, da je bil »napadeni« večkrat opominjan, naj ne žali slovenske narodnosti; a ker vse to ni pomagalo, se je zgodilo, kar se je zgodilo in kar je bilo najmanjše, kar se je moglo zgoditi divjemu odpadniku!

Naš človek je izjavil tudi da ni bil on, ki je izbaenil Lahona, ampak izbaenil da ga je »ščavo«!!!

Redarstveni nadzornik, Italijan najčistejše vode, je moral priznati, da sta naša delaveca bila moralno prisiljena reagirati in je posvaril — odpadnika, rekši: »Jaz sem prehodil že mnogo sveta, a sem bil povsod spoštovan, ker sem tudi jaz spoštoval vse ljudi, s katerimi sem prihajal v dotiko! In ako bi bil vi storil istotako, bi se vam ne bilo pripetilo gotovo nič zalega«.

Ker sta si stranki odpustili, sta šla naša nazaj na svoji postelji — odpadnika pa ni bilo nazaj.

Toliko v svarilo odpadnikom, kake posledice morajo navstati iz enega — ščava!

To je pa res — grozno! Pišejo nam: Kar je »governo« iz lesnega trga pisal o vodji davčnega urada koperskega in kar ste vi v v sinočni številki imenovali »Nezaslišano«, je ne samo nezaslišano, ampak je — grozno! Ker sem navadno navzoč ob vsakih volitvah okraja koperskega in sem tam tudi često pred volitvami, sem kar ostrmel, ko sem v »governo« čital o »skrajni agitaciji davkarja v Kopru ob raznih volitvah imenovanega okraja!

Dolžan sem prositi opravičenja tega »groznega« gospoda, ker sem bil tako slab poročevalec vašega lista, da nisem nikdar pohvalil tega meni do cela nepoznanega agitatorja iz Kopra! Ker sem jaz »general« agitator, zahtevam, da se mi v bodoče predstavi tudi oni »grozni« gospod iz Kopra — ko bode na »delu« v koperski okolici — drugače poročem, da »governo« nesramno laže! (Saj žid ne zna drugega! Op. stavca.)

Da ne poročete, da sem popolnoma nesposoben za svojo službo, Vam povem, da sem v koperski okolici često slišal imenovati napadenega gosp. davkarja, a to le od tamošnjih kmetov, ki so z zadovoljstvom pravili kako da imajo v osebi gosp. koperskega davkarja poštenega moža, ki jih ne žali, kakor je bila navada v prejšnjih časih. O kakem davkarju — agitatorju sem pa izvedel šele iz židovskega »governo«!

Židovska nesramnost. To je pač že višek židovske nesramnosti! V torek, ob 2. uri popoldne, sta se v dvorano tukajšnje »Sl. Citalnice« skozi postranska vrata prikrala dva Žida, ki stanujeta v isti hiši. Ko je ta dva nepoklicana gosta zapazila soproga čitalniškega čuvaja, vprašala ju je, s čegavim dovoljenjem da sta se priklatila notri, ter ju je pozvala, da naj takoj odideta iz dvorane. Nesramna Žida pa, mesto da bi bila ubogala, postala sta vrhu tega še arogantna in se nista hotela odstraniti. Začevši prepir, prišel je zraven tudi čuvaj, ki je tudi zahteval, da se pobereta tja, odkoder sta prišla. Jeden obah Židov pa je na-to izlekel izza pasa neko orožje in šel proti čuvaju; ko je to zapazila soproga slednjega, pograbila je pogumna žena predrznega Žida za rame in ga pahnila skozi dur na stopnice: ista usoda je doletela tudi drugega Žida. Židovska nesramnost sega torej že tako daleč, da ni človek varen pred njo niti v lastnem stanovanju.

Prejeli smo in objavljamo:

Gospod urednik!

Prosim Vas, da blagovolite, resnici na ljubo, popraviti oziroma dostaviti k predvečernjši vesti: »Mir« gosp. Jurizze« to-le: Na dan pokopa pok. Kristine Piščane je prišel gospod kapelan iz Rojana, Apollonio, radi tega v Barkovlje, ker smo imeli izpoved šolske mladine. Ker je Rojanski kapelan ob enem tudi katehet v italijanskih razredih v Barkovljah, prihaja vsikdar pomagat o izpovedih šolskih otrok, in tako je bil dolžan priti tudi omenjenega dne.

Veleštovanjem

Ant. Kjuder,

župnik.

»Rokovnjači.« Na korist družbe sv. Cirila in Metodija predstavljali bodo tržaški diletantje jutri, v petek dne 1. nov. t. l., v tretjkrat narodno igro v 5. dejanjih »Rokovnjači«. In sicer v dvorani »Narodnega doma« v Barkovljah. Ker se je ta igra, katero je po Jurčič-Krsnikovem romanu pisal Fran Govekar, tako omilila tržaškemu občinstvu, pričakovati je, da bo tudi jutranja III. predstava tako mnogoštevilno obiskana, kakor ste bili prvi dve. Poleg lepe zabave, katere bodo deležni jutranji udeleženci na tej predstavi, imeli pa bodo tudi zavest, da so s tem pripomogli, naši prekoristni družbi sv. Cirila in Metodija naši — mladini. Prvi dve predstavi ste komaj pokrili ogromne stroške, katere je imela tržaška ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija z uprizoritvijo te igre; čistege dobička pričakuje omenjena podružnica šele od te III. predstave. Odveč bi bilo, ako bi onim, ki so že obiskali jedno prvih predstav, hoteli priporočati, naj pridejo tudi jutri v »Narodni dom« v Barkovlje, ti pridejo, uverjeni smo, itak iz lastnega nagiba, ker so prepričani, da tam preživé par lepih uric. Kdor pa je slučajno zamudil prvi dve, ne sme jutri manjkati vsaj iz ozirov do rodoljubja, če ga že nič drugega ne more dovesti do tega, da bi šel na predstavu. Po-

miali naj, koliko truda in denarnih žrtev morajo trpeti igralci na korist družbi. Ako bi se hotelo povedati to v številkah, bi gotovo le redko-kedo verjel temu. Vse njih žrtve pa so zgubljene, ako se občinstvo ne odzove svoji dolžnosti v polni meri.

Začetek predstave bo točno ob 5. uri; blagajna se odpre ob 4. uri pop.

Ustopeniza 60 st., sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 60 st.

Čiričeva dramatična družba. Opozarjamo naše občinstvo še enkrat na nocojšnjo prvo predstavo Čiričeve izvrstne dramatične družbe v telovadnici »Tržaškega Sokola«. — Predstavljal bo, kakor že naznanjeno, opreto s plesom »Kraljevič Marko in zamorec«. Pričetek predstave bo ob 8. uri zvečer. Sedeži z ustopenizo vred stanejo od I.—IV. vrste 4 K; V.—VII. vrste 3 K, ostali 2 kroni; stojališča 1 K.

Z ozirom na to, da je nam tržaškim Slovanom le redkokedaj dana prilika udeleževati se gledališnih predstav v domačem jeziku in z ozirom na to, da je Čiričeva dramatična družba na izvrstnem glasu z bok svojega igranja, pričakovati je, da bo naše rodoljubno občinstvo z vsemi močmi podpiralo domačo umetnost in da ne zamudi porabiti te ugodne prilike.

V soboto se bo predstavljala drama v petih dejanjih »Nikolaj Šubić, knez Zrinjski«, v nedeljo pa drama v 3 dejanjih »Balkanska Carica«, katero je spisal črnogorski knez Nikolaj I.

Obe predstavi se boste vršili v telovadnici »Tržaškega Sokola« ob 8. uri zvečer ter veljajo iste cene, kakor za današnjo predstavu.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri jutraj 12°1, ob 2. uri popoldne 18°8. C° — Tlakomer ob 7. uri jutraj 764.1 — Danes plima ob 8.8 predp. in ob 8.42 pop.; oseka ob 2.20 popoldne in ob 2.36 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× Homatije v Dekani. Iz Kopersčine nam pišejo: Dne 28. t. m. se je pred e. kr. okr. sodnijo v Kopru vršila proti županu Mahnič iz Dekani razprava radi žaljenja časti in to vled tožbe obč. zastopnika g. Šškoviča iz Črnikala. Župan Mahnič je namreč v neki seji obč. zastopa očital g. Šškoviču, da je le ta kradel domestikalno — sol! Poleg onega očitanja zabrusil je župan Mahnič obč. zastopniku g. Šškoviču v obraz neko drugo psovko, o kateri se ne more trditi, da bi bila baš parlamentarična in dostojna predsednika javnega zastopa.

Radi teh dveh činov imel je torej župan g. Mahnič odgovarjati dne 28. t. m. »pred e. kr. okrajnem sodiščem« v Kopru. Razpravo je vodil adjunkt g. Tujach. Obtožbenica je zagovarjal dr. Bennati, ki je v ta namen prišel nalašč z Dunaja!!

Ker župan Mahnič ni mogel utajiti fakta, izgovarjal se je s tem, da ga je gosp. Šškovič izzival.

Sodnik: S čim Vas je izzival?

Mahnič: Rekel mi je, naj obrnem barvo. (Veliko žaljenje! Op. poročevalca.)

Bennati: Prosim g. sodnik, da se vpraša tožitelja, kaj je s tem mislil.

Na sodnikovo vprašanje je odgovoril g. Šškovič:

Notorična resnica je, da je občina Dekani izključno slovenska, a župan g. Mahnič je pristaš italijanske stranke; zato sem mu rekel, naj obrne barvo, ako hoče, da mu bomo zaupali!

Župan Mahnič je nekaj jeeljal, češ: Mi sono amico di «jor dottor qua!» (hotel je reči Bennatija).

Bennati si je prizadeval na vse mogoče načine, da bi dosegel oproščenje svojega klijenta. Med drugim je rekel tudi, da gosp. Šškovič sovraži župana Mahniča »perche egli è il nostro consenziente politico«, župan Mahnič da je »un buon uomo«, ki želi živeti v miru s »cittadini«, dočim je g. Šškovič »un Croatofilo«. (Čudno, da ne pan-slavista! Op. poročevalca) itd. itd.

No, vsi ti važni argumenti, ki jih je navajal slavnoznan zastopnik pete kurije istrske a la: »comprarlo o...« ter a la: »devo andar a Vienna o vivo o morto«, niso mogli prepričati sodnika... in Bennati ob najbolji volji ni mogel rešiti, pač pa je sodnik prisodil gospodu županu dekanskemu pet dni brezplačne hrane v »hótelu« Nicoluzzi v Kopru.

No, pustimo šalo na stran! Gospod Mahnič se toliko hvali, da ima mogočne pri-

jatelje in zaščitnike in da mu vse tožbe ne morejo nič. »Vsi gospodje v Kopru so za-me« — tako se navadno hvali — »kapetan« drži za-me, »junak« in »goberno«, vsi za-me. Vse tožbe meni ne morejo nič!

No, gospod Mahnič, se je mogel prepričati dne 28. t. m., da vendar ne gre tako lahko... kakor si misli on. Prifrčal je tam doli z Dunaja celo njegov angelj varuh v obliki dra. Bennatija, a ni ga mogel rešiti... A to je še-le začetek!

To je pač prvi udarec, ki je zadel Mahniča, zadnji ni! Praskal se je za ušesi dne 28. t. m. in hodil potrpt po Kopru, kakor skesan grešnik.... A, kaj še-le pride! Gospod Mahnič si bo še pulil lase iz glave ter jadikoval, a prepozno... Klical bo na pomoč, a pomoči ne bo. Tedaj bo vpraševal: Kje so mi prijatelji, kje zaščitniki?... Najbolje zanj bi pač bilo, da se odpove... ker sicer ga bo doletelo še mnogo udarcev.

× Mesečni semenj za živino v Herpeljah bo, namesto (kakor navadno) 2. novembra, dne 4. novembra t. l., ker dne 2. novembra je stari semnje v Sežani.

Vesti iz Kranjske.

* Štrajk v slovenskem gledališču v Ljubljani. Pevec v zboru so, glasom sporočila v »Slovenec«, napovedali štrajk, ker sti bili dve pevki, kakor trde oni, brez vzroka odpušteni.

Vesti iz Koroške.

Srditeži v Beljaku. Mi nismo prijatelji dru. Luegerju. Nimamo vzroka za to. Ali, vzle temu se nam gnusi kakor postopajo žnjim njegovi lastni nemški rojaki. Kar so mu priredili te dni na kolodvoru v Beljaku, ko se je vračal iz Tirola, to je bilo divjaštvo. Kazali so mu rožičke, drugi so pljuvali proti njemu, tretji metali kamenje v voz itd. itd. Mi se le čudimo, da se socijalnim demokratom, ki vendar zatrjajo, da mislijo na resne stvari, na bedo širokih plasti, ne zdi pod čast udeleževati se taceh pobalinstev, ki nikomur ne koristijo in so v smramoto njemu, ki jih uprizarja! Surovost ostane surovost, tudi če se vrši pod lepimi — prevezami! Dogodek na kolodvoru v Beljaku pa pričezopet, kake evetke rastejo na gredicah nemške kulture na Koroškem.

Na grobeh.

Jaka Vrhovinski.

Ves prostor ograja visok zid. Velika železna vrata so odprta na stečaj. Ljudje prihajajo in odhajajo, tiho šepetaje. Notri hodijo ljudje, neveselih obrazov, od kamena do kamena, poklekajo, molijo in si brišejo solze.

Tu počiva oče, tam mati, brat, sestra, sin, hči, tam mož, tam žena. Tam v kotu je stavbica, podobna mali hišici; okolo nje stoje otožno visoke vitke ciprese; lepe evetke rastejo po raznih ograjenih predelih, videti je kupe, še sveže, komaj razrušene zemlje.

Ta prostor je kraj večnega miru, kjer počivajo trudna trupla preminolih in snivajo svoj večni sen...

Na dan vernih duš prihajajo ljudje kar v trumah na pokopališče in molijo za mrtve.

Tu leži bogataš, kateremu se je v življenju spolnjevala vsaka želja. Poleg njega pa leži siromak, ki je bil vse svoje življenje le trpin in ni vedel, kaj je dobro na svetu.

Zemlja krije vse enako...!

Svet, kako je goljufiv! Pravična pa je zemlja, ki ne dela razlike, in vse enako sprejema v svoje naročje...

Krasni veliki spomeniki, ki stanejo tisoče in tisoče, pričajo, da tam spodaj pod njimi leži bogataš, a priprost lesen, že segnjitkriž pa pričča, da pod njim počiva — revež!

Bogate gospe v črnih svilnatih oblekah poklekajo na grobišča in molijo; pa tudi revna, blede, slabo oblečena žena udova kleči na še svežem grobu in moči se svojimi grenkimi solzami grudo, ki jej krije njega, ki je z žaljavo roko delal in trpel — zanjo! Ni imel drugega, nego svojo žaljavo roko... ali pa je morda reva v borni obleki, ki kliče na grobu, zgubila žnjim manje, nego ona tam v bogati svilnati obleki...? Je-li žlost te reve manja, manje sveta, nego one tam v bogati svili? Na prsti, ki ni še zadela, sedita mala otročiča, ker ne moreta še klečati in neprestano zreta začudeno svoje jokajočo mater; druga odrasčena otroka pa klečita in plakata — za njim! Mlada žena je položila priprost venec svežih evetlic na svež grob. Niti me-

see dni ni še, odkar jej krije moža črna zemlja. Zapustil je revo s četero otročičev, brez strehe, brez obleke, brez sredstev in varstva!

Sama, sama je ostala in z otroci. Zraven groba moža pa je tudi še svez grob bogatina, na katerem pa nikdo ne kleči, nikdo ne moli; niti venca ni na njem.

Skopuh je bil in postal je bogat. Le sebi je živel in umrl je — sam. Svoje rodbine ni imel; tiransko in sleparsko nabrano premoženje si bodo delili — drugi. Blagoslova božjega pa ne bo na njem...

Mlad je bil še oče, čegar otroci danes plakajo na grobu. Njegov oče mu je zapustil dokaj lepo premoženje, ki pa je bilo zadolženo pri — skopuhu.

Družinica mu je rasla, pritiskale so bolezen in druge nesreče, plačevati ni mogel niti obresti, ker so bile previsoke, oderuške. Račun je rastlel!

Tožba — dražba! Šlo je vse, moral je zapustiti rojstno hišo ter si najeti stanovanje pri drugih ljudeh.

Delati je moral revež trdo, skoraj stradati, kajti on sam, četorica otročičev, žena in stanovanje — to zahteva mnogo... Žena ni mogla ničesar prisluziti; kdo bo pa otroke varoval!!

Delal je od zore do mraka, prenašal je težke vreče in zaboje, vstajal vsako jutro ob zori in hodil na delo dan na dan po dve uri daleč.

Naj je bila vročina, mraz, dež ali burja, moral je hoditi vsaki dan iskat kruha sebi in svojim.

Temna noč je pokrila zemljo, silen dež je lil, le kadar je svignil blisk, zasvetilo se je na zemlji, da je potniku kar vid jemalo.

V taki noči je korakal mož proti domu, ker je poznal pot, vsaki kamen in prekop; tujec pa bi ne mogel iti.

Z široke poti je prešel po grdi stezi na široko skladno cesto.

Prišedši že do vrha in hoté zaviti jo na levo, mu je zdrsnila leva noga in padel je, ne globoko — kmalu je vstal in nadaljeval svojo pot; čutil pa je takoj bolečino na levem kraju života.

Bolečina pa je naraščala od dne do dne, moral je v postelj, katere ni več zapustil. — Žena in otročiči plakajo na njegovem grobu.

Kdo pa plaka na onem drugem grobu — skopuha?

Oba ležita v hladni zemlji, siromak-pštenjak in oderuh. Ali siromak je bogatejši, ker na zemljo, ki ga krije, padajo solze ljubečih bitij...

Grob skopuha je zapuščen. Zapustiti je moral vse, ničesar ni odnesel. — Ostavil pa je tudi njih, katerim je ubil soprega in očeta, ostavil v bedi, potrebi, trpljenju in žalosti. Kdo moli zanj, kdo blagoslovlja njegov spomin? Spomin med živimi na vse, kar je storil slabega, to mu je v plačilo, v grozno plačilo, ali zaslužen plačilo. Neblagoslovljen spomin: to je maščevanje za potoke solz nesrečnih žrtev...

Poziv. Kakor znano, se bo drugi redni občni zbor »Podpornega društva organistov« vršil dne 5. novembra t. l. v Ljubljani v dvorani »Kotoliškega doma«. Ob 9. uri se bo služila sv. maša pri št. sestrah Ursulinkah, ob 10. pa bo zborovanje.

Ob tej priliki si usoja udano podpisani, ne samo društvenike, ampak sploh vse gg. organiste, ki se zanimajo za to prepotrebno društvo, uljudno vabiti na sestanek, ki se bo vršil takoj po sv. maši v gori omenjeni dvorani, kjer se bo govorilo o tem, kakaj se je ustanovilo »Podporno društvo« in njegamenenu.

Omenjeno pa bodi, da na ta sestanek niso povabljeni samo gg. organisti, temveč je želeli, da se ga blagovolijo udeležiti tudi preč. gg. duhovniki in vsi, ki se zanimajo za društveni razvoj.

Torej gg. tovariši! Zdaj se Vam nudi ugodna prilika, da se seznanimo in medsebojno pogovorimo v »Podpornem društvu« ki je ustanovljeno za vse slovenske vladikovine.

Ptuj, 28. okt. 1901.

Silv. Šentjura
min. organist,
sklicatelj.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju bo imelo v četrtek dne 14. novembra 13. svoj občni zbor v dvorani »Slovenske Besede« na Dunaju, I.

Bräunerstrasse 7. Začetek ob šestih zvečer. Na to zborovanje uljudno vabi

odbor.

Društvo »Zvezda« na Dunaju priredi v nedeljo dne 3. novembra t. l. svoj zabavni večer v dvorani »Regensburgerhof«, I. Sonnenfeldgasse 2. Zabavni večeri tega društva so vsako prvo nedeljo v mesecu, na katere pa odbor posebnih vabil ne razpošilja. Pristop imajo gg. udje in prijatelji društva. Začetek ob šestih zvečer.

Brzjavna poročila.

Veliki knez Mihael Niko'ajević. BUDIMPEŠTA 31. (B.) Ob 7¼ zjutraj je došel cesar v hotel Bristol, kjer je bil že nadvojvoda Josip. V vestibulu je njegovo velič. vsprejel veliki knez Mihael Niko'ajević in ga potem sprovel na svoj stan. Cesar je ostal tu pol ure; ob 7¼ ure sta se cesar in njegov visoki gost odpeljala na kolodvor, kjer sta se poslovila na najprisernejši način. Monarh in veliki knez sta se objela in poljubila trikrat. Ob 8. uri se je veliki knez s spremstvom odpeljal na Dunaj.

Veliki štrajk rudarjev na Angležkem. LONDON 31. (B.) Rudarji v južnem Walesu so sklenili ustaviti delo za tri dni. Zveza »posesnikov rudnikov« v Cardiffu je vsled tega sklenila sodno postopati proti posamičnim delavcem, kakor tudi proti zvezi rudarjev v južnem Walesu in proti zvezi rudarjev Velike Britanije.

Delo ustavi 100.000 delavcev. Ceni se, da vsled tega tridnevnega zaustavljenja dela bo produciranih 400.000 ton oglja manje. Cena premoga raste v ožigled pričakovani manjši produkciji.

Novi italijanski konzul v Trstu. DUNAJ 31. (B.) »Wr. Ztg.« objavlja: Njeg. Vel. cesar je podelil exequatur novemu italijanskemu konzulu v Trstu markiju Bianchi-ju.

Demonstracija francoskega brodovja na vstoku?

PARIZ 31. (B.) Pisarna Havas javlja: Poveljnik sredozemskega brodovja je dobil ukaz, naj popolni živila na brodu in naj bo pripravljen za odhod. Ob 2. uri popoldne je odplulo brodovje v raznih smereh. Več listov trdi z vso določenostjo, da je delu tega brodovja namen, da priredi demonstracijo v Orientu in s tem pospeši rešenje konflikta med Turčijo in Francijo.

Anton in Antonija Germek naznanjata da je njuna hčerka

Nada

učenka III. razreda

danes v Gospodu zaspala.

Pogreb bode v soboto ob 2. uri popoldne.

V sv. Ivanu, 31. oktobra 1901.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdivia št. 17. Slavnemu občinstvu se naznanja, da se od danes naprej točijo sledeča vina: refosk črn po 28 novč., bela rebula iz Brd po 28 novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opolo iz Visa po 28. novč. Za obilen obisk se priporoča ter že v naprej zahvaljuje.

Vsak zamore moja vina analizovati in ako jih vdobi ponarejena! vdobi 100 gld. nagrade.

Automaticna past za podgane gld. 2.— za miši gld. 1.20. Lovi brez nadzorstva do 40 živalij v eni noči, ni podvržena vremenom in se nastavi sama od sebe. Past za ščurke »Elipse« vlovi tisoč ščurkov v eni noči gld. 1.20. Povsod največji uspeh. Pošilja proti povzetju J. SCHÜLLER, Dunaj, II. Kurzbaugasse 4.

Naznanje.

Udano podpisani usojam si naznanjati slavnemu občinstvu, da sem prevzel

gostilno „Pri Lipi“.

Točil bom vsakovrstna stara in nova vina; dobra kuhinja in prenočišča na razpolago.

Hraber Ražem.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Remeljni v velikem izboru, bukove debla orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, dogice za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za stopalnice.

Cene zmerne.
Viktor Miklavez
v Trstu Via Fonderia št. 10.

Namizna jabolka

najfinajše vrste 5 klg poštni zavitek franko gld 1.60. Večje množjne veliko ceneje. Pristen ribniški fižol, novo lepo blago, ima večjo množino za oddati Vekoslav Šesek, Sodražica pri Ribnici.

Trgov.-obrtina registrovana zadruga z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadst.

Obreštuje hranilne vloge, stalne, ki si nalože za najmanj jedno leto po 5%, navadne po 4½% in vloge na Conto-current po 3.60%. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poročstvo ali zastavo na 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadrugnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obreštujejo po 6.15%.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom položnice na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9—12. dopoldne.

Razsežno jamstvo

Ludovik Borovnik
tovarna in izdelovalnica precizijskih pušk
Borovlje (Ferlach) Koroško

priporoča
svoje najboljše in zanesljive puške vseh sistemov in kalibrov. Znamenite in oštrostrelne puške za šibe, risanice, lovške kratke puške in dvocevke za cele krogle iz dobrega kovanega materiala najsolidnejše puškarsko ročno delo ter dobro preskušano. Komade, ki ne ugajajo, sprejem nazaj, jih zamenjam ali pa povrnem denar. Sprejemam v popraviljanje vse, udelavam cevi v stare puške, nova kopita, predelavam puške za nabijanje od spredaj v take za nabijanje od zadaj itd. Pri najsolidnejšem delu zmerne cene.

Slovenski cenik pošljem na zahtevanje brezplačno in franko
Cene zmerne.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

TOVARNA: Via Tessa, vogal
Via Limitanea
ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurenca.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavijo se na parobrod ali železnico franko.

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pohištva
Rudolf Exner
Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.
Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, zabojev, košev itd. za inmagaciniranje. Sprejemajo se pošiljatve vsake vrste in kamor si bodi.

Svoj k svojim!
M. AITE
trgovina manifakturnega blaga
Trst. — Via Nuova — Trst.
vogal Via S. Lazzaro št. 8.

priporoča cenjenim klijentom svojo bogato zalogo vsakovrstnega manifakturnega blaga za jesen in zimo in sicer: sukno za moške in ženske obleke, flanelo, barvan in bel barhent, piket za perilo, majo od volne in bombaža, odeje s podvleko ali volne itd. Bogata zaloga raznovrstnega perila na meter, nadalje srajce, ovratniki in ovrtnice najnovejše mode, namizni beli in barvani prti; bela in barvana zagrinjala na meter ali izgotovljena.

Drobnarije za krojače, kitničarke in šivilje ter raznovrstni okraski za ženske obleke.

Naročbe za moške obleke po meri z največjo točnostjo in natančnostjo

Velik izbor blaga za zastave in narodnih trakov za društvene znake.

Cene brez konkurenca
Nadejaje se tudi v prihodnje podpre cenj odjemalcev in sl. občinstva, beležim se najuljudneje.

M. Aite.

Julij Redersen

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.

Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst.

(Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati modrci, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovice, suspensori, elektroterapevtski aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga

predmetov za kirurška zdravljenja, angleški predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.

Pekarna in sladčičarna
Jakob Jurca

TRST. — Molin a vento št. 1.

Priporoča svoj 3 krat na dan zveži kruh, vsakovrstne najfinejše sladčiče, nadalje fina vina v buteljkah in moko v velikem izboru. Postrežba hitra in točnih na dom.

Pozor!

Častim si naznanjati slav. občinstvu, da je moja prodajalnica vedno preskrbjena manifakturnim blagom vsake vrste in po cenah, da se ne bojim nikake konkurence

vsaki dan dohaja novo blago.

V nadeji, da me bo slavno občinstvo počeščalo z obilnimi obiski, beleži spoštovanjem

F. Dobauschek,
trgovec z manufakturnim blagom.
Via Barriera vecchia 27 v Trstu.

Se govori Slovenski!

Novo tržasko pogrebno podjetje se je premestilo

s pisarno in zalogo pogrebnih predmetov na Piazza delle Legna 4.

To podjetje si je pred kratkim nabavilo nove in elegantne vozove, potrebščine, in obleke, vsprejelo v svojo službo novo in praktično osebo ter vsprejema pogrebe kateregakoli razreda po lastni tarifi.

Podjetje preskrbi tudi kolikorsibodi vozov pri spremljevanju pogrebov na pokopališče.

DELNIŠKA DRUŽBA ZDRUŽENIH PIVOVAREN V ŽALCU IN LAŠKEM TRGU V LJUBLJANI.

Prospekt.

Zvesta svojim v lanskej okrožnici navedenim načelom, pričinja „Ljubljanska kreditna banka“ po svojem enoletnem obstanku, v katerem je prav dobro uspevala, svojo prvo akcijo v večjem obsegu; namreč ustanovitev „Delniške družbe združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani“.

Posrečilo se nam je skleniti s posestnikom obeh imenovanih pivovaren pogodbo, ki nam omogočuje spremeniti obe podjetji, katerih izdelki so na Južnem Štajerskem in — zanj časi tudi na Kranjskem splošno priljubljeni, v delniško družbo.

V to svrhu ukrenemo potrebne korake, da dosežemo od vlade dovoljenje za ustanovitev delniške družbe pod imenom:

„Delniška družba združenih pivovaren v Žalcu in v Laškem trgu v Ljubljani“,

katere namen bi bil, obe pivovarni od sedanjega posestnika gospoda Simona Kukeca v Žalcu kupiti in nadalje voditi.

Pivovarna v Žalcu je izdelala po uradnem zapisniku v času

od 1. oktobra 1898 do 30. septembra 1899	hl	8.935.—
„ 1. „ 1899 „ 30. „ 1900	„	6.590.—
„ 1. „ 1900 „ 30. „ 1901	„	6.396.—

pivovarna v Laškem trgu pa v istem času

hl	10.780.—
„	11.970.—
„	11.270.—

torej v obeh pivovarnah v zadnjih treh letih povprečno na leto 18.653 hektolitrov piva.

Skupna mera obeh objektov znaša

6 ha 26 ar 17 m ² ,	od katerih pripada na Žalec
1 „ 15 „ 16 „	in na Laški trg
5 „ 11 „ 1 „	

Na tem površju zavzamejo poslopja v Žalcu 33 ar in 14 m², v Laškem trgu pa 47 ar in 50 m².

Glede cinitve obeh objektov obrnili smo se do gospoda **Bohumila Staňka**, pivovarnika in predsednika velike delniške pivovarne v Nuslah pri Pragi, nadalje do gospoda **Jana Novak-a**, družabnika tvrdke Novak & Jahn, tovarne za opravo pivovaren v Pragi-Bubna, katera oba uživata najboljši sloves v čeških pivovarniških krogih.

Oba gospoda odzvala sta se radovoljno našemu povabilu ter se mudila meseca junija poleg dveh naših zaupnikov v Žalcu in v Laškem trgu, ogledujc si natanko obe pivovarni. Iz njunega strokovnega poročila posnemamo sledeče:

Pivovarna v Žalcu je urejena za letno izdelavo 8000 hl piva.

Varnica je napravljena za 40 hl litja in zelo praktično izvedena; potrebno vodo daje **vodnjak** v pralnici in je kakovost te vode za izdelavo piva izvrstna.

V kvasilnici je dvajset sodov za kvašenje a 20 hl; kleti za zalogo imajo pa prostora za 2800 hl.

Sladarnice so tri manjše podzemeljske in jedna večja nadzemeljska.

Po nazoru izvedencev se letna produkcija piva v Žalcu z malimi investijskimi stroški lahko zviša na 15.000 hl. V ta namen morala bi se na že rezervovanem prostoru sezidati nova sladarnica in popolniti klet za zalogo po načrtu, ki je že izgotovljen.

Pivovarna v Laškem trgu ima **varnico** za 70 hl litja in novo dosti dobro izpeljano **kvasilnico** s 24 sodi za kvašenje.

Kleti za zalogo imajo prostora za 4500 hl, so v dobrem stanju in opremljene s primernimi ledenicami.

Sladarnica je na levem bregu reke Savinje v hiši, v kateri je tudi **pivovarniška restavracija**.

Potrebno vodo dajc trije studenci, katerih dva sta na lastnem svetu, tretji glavni in najvišje ležeči pa na tujem svetu; vendar je vporaba istega zemljknižno zavarovana.

Pri sedanjí uredbi kvasilnice in kletij za zalogo se lahko sklepa na letno najvišjo produkcijo 14.000 hl; vendar bi bilo po nazoru gospodov izvedencev mogoče s primernim zveksanjem kletij in z napravo nove sladarnice v neposredni bližini glavnih objektov zvišati produkcijo do 25.000 hl.

Glede plodonosnosti obeh pivovarn si dovoljujemo na kratko sledeče navesti:

Cena izdelovanja piva v obeh pivovarnah pride povprečno na K 15.20 za 1 hl (v tej ceni so obseženi že vsi stroški za režijo in amortizacijo) prodajna cena je pa K 19.25; tedaj ostane pri vsacem hektolitrju K 4.15 dobička, pri čemer se niti ne računa, da je za pivo v steklenicah cena veliko večja.

Kakor spredaj navedeno, znaša letna poprečna produkcija obeh pivovaren 18.653 hl. Ako se vpošteva 12% tno osušenje, ostaja za prodajo 16.425 hl piva in to množino je računati pri sestavljanju kalkula za plodonosnost podjetja.

Na podlagi predloženih števk in nameravanega delniškega kapitala v neobhodno potrebnem znesku K 600.000 bi se že pri neizpremenjeni produkciji obrestoval delniški kapital z 11.3%, ter sta naša izvedenca trdno prepričana, da poslovni uspehi obeh pivovaren s spredaj navedeno izpremembo in spretnim vodstvom postanejo še mnogo ugodnejši.

Gospoda izvedenca cenita obe pivovarni s posestvom vred, nadalje vstevši vso opravo, sode za zalogo in prevažanje, vendar brez fundasu instructusa na K 500.000. Fundus instructus, pivo, slad in hmelj bilo bi posebej upoštevati.

Gospod Simon Kukec, posestnik tvrdke S. Kuketz, se nam nasproti zavezuje da prepusti novi delniški družbi obe svoji pivovarni v Žalcu in v Laškem trgu z vso opravo, kakor spredaj navedeno, nadalje z vsem fundusom glasom dveh inventarijev, katera imamo v rokah, za skupno svoto K 550.000 in se izjavlja pripravljenim udeležiti se z jedno tretjino delniškega kapitala pri novi delniški družbi.

Z ozirom na to, da se bode moralo prevzeti tudi pivo in zaloga drugega blaga še posebej, zvišal se je delniški kapital na K 600.000, razdeljen v 3000 popolnoma vplačanih se na imejitetja glasečih delnic po K 200, od katerih prevzame 1/3, to je 1000 delnic a K 200 tedaj za K 200.000, gospod Kukec kot plačilo, tako da ostane za subskripcijo samo 2000 delnic a K 200.

Priglasila za delnice podjetja pod tvrdko:

„Delniška družba združenih pivovaren v Žalcu in v Laškem trgu v Ljubljani“

sprejema

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

od 20. oktobra do vštrevši 15. novembra t. l.

in veljajo za subskripcijo naslednji pogoji:

1. Vsak subskribent dobi glasom svoje prijave pripadajoče delnice v nominalni vrednosti, to je a K 200.
2. Pri subskripciji se mora vložiti za vsako podpisano delnico K 40 kavcije, katera se obrestuje od dne vplačila do 31. marca 1902 po 4%; ostalih K 160 je plačati po prejemu oblastvenega dovoljenja za ustanovitev te delniške družbe v obrokih, katere bode določila »Ljubljanska kreditna banka«.
3. Delnice so udeležene že pri poslovanji od 31. marca 1902 nadalje.
4. V slučaju da bi kak subskribent v določenem roku ostalih K 160 z odpadajočimi obrestmi pri blagajni »Ljubljanske kreditne banke« ne vplačal, konča njegova pravica do subskribiranih delnic, ter je »Ljubljanska kreditna banka« opravičena razglasiti, da je vplačana kavcija zapadla.
5. Po dovršenemu uplačilu subskribiranih delnic bodejo se iste izročile gospodom delničarjem s tekočim dividendnim kuponom opremljene in na imejitelja se glaseče delnice.
6. Po preteku za subskripcijo določenega roka in po dovršeni razdelitvi bode »Ljubljanska kreditna banka« obvestila subskribente, koliko delnic je odpadlo na njihove prijave.
7. Ako bi se nameravana delniška družba, iz katerega vzroka koli najdalje do 1. oktobra 1902 ne ustanovila, je »Ljubljanska kreditna banka« zavezana pri njej vplačane kavcije 4% obrestmi od dne vplačila p. p. subskribentom vrniti, s čemer se pravica do izročitve delnic in zaveza k prejemu taistih konča.

Ljubljana, dne 19. oktobra 1901.

Ljubljanska kreditna banka.

THE MUTUAL

zavarovalna družba za življenje v New-York-u.

Ustanovljena 1842.

Čisto vzajemna.

Splošno premoženje dne 1. januarja 1901.

1.607,625.487.39 kron.

Čisti dobiček v korist zavarovancev leta 1900.

42,873.909 kron.

Cela pokritna svota za vsa v Avstriji zaključena zavarovanja je vložena pri e. kr. ministerijalnemu plačilnemu uradu na Dunaju.

Glavno ravnateljstvo za Avstrijo

na Dunaju I., Lobkowitzplatz šte. 1.

Svoj k svojim!

Zaloga obuvala

v ulici Riborgo šte. 2.

Pozor okoličani in tukajšnji Slovenci! V mojej zalogi vdobite na izbor najcenejše in okusno izdelano obuvalo.

Sprejemam tudi naročbe po meri. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča

Lovrenc Vodopivec.

Velika zaloga krojnega blaga.

Krojaška zadruga

vpisana zadruga z omejeno zavezo
GORICA Gosposke ulice 7 GORICA

Priporoča vse v to stroko spadajoče blago ter jamči za pošteno in solidno posrežbo.

Cene stalne brez pogajanja.

V pomoč Salezijancem!

Žrebanje nepreklicno 30. dec. 1901.

EFEKTNA LOTERIJA

za zgradbo

zavetišča in odgojevališča v Ljubljani.

Srečka 50 vin.

Srečke se dobivajo

v odborovi pisarni v Ljubljani, Gosposke ulice.

Razprodajalec popust.

Najizvrstnejše, najčiste in najcenejše

tamburice

izdeluje in pošilja

Prva siseška tovarna tamburic

J. Stjepušin
Sisek (Hrvatska)

Tovarna je bila odlikovana na svetovni pariški razstavi 1900 in na miljenjski razstavi 1896

Velik ilustrovan cenik se pošilja na zahtevek vsakemu brezplačno in franco.

PODJETJE ZIMOLO - TRST

Prvo podjetje

za pogrebne svečanosti

ustanovljeno leta 1876.

Pisarna: Corso 41 - Zaloga: ul. Istituto 15
Telefon št. 141 | Telefon št. 145

Sprejemajo se pogrebi v veliki goli in I. II. III. IV. razreda; prevzi morilec v tu in inozemstvo; katalfiki v cerkvah za pogrebne svečanosti.

Izvršuje pogrebe v popolno črni, v zlato-črni, srebrno-črni in zlato-modri barvi. Velika zaloga kovinskih krst, navadnih in najbogatejših; krst iz trdega lesa s kovinskimi okraski; vloženo cinasto krsto ali brez nje; lesenih krst; belo in črno lakiranih; venec iz umetnih cvetic v porcelanu ali biserih.

Prodaja na drobno in na debelo oblek iz ahlasa organitn, umetnih cvetic, napisov zlato-srebrnih in sploh vsakovrstnih pogrebni predmetov.

Zanesljive osebe

se iščejo za razprodajo patentovanih novostij in izdelkov, ki so vsaki redni hiši potrebne.

■ Konkurence izključene. ■

Visoka provizija odnesno stalna plača od 120 do 150 K na mesec zagotovljena. Zastop se lahko ima tudi kot postransko opravilo.

Ponudbe na trdko:

KLIMEŠ & Co, Praga 1134/II.

Obuvala.

Podpisani priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu svoji zalogi obuvala za gospe, gospode in otroke, ki se nahajati v ulici Riborgo št. 25 in v Škednju (Ščedna) št. 388 (na glavni cesti). Sprejema naročbe po meri in za popraviljanje.

Bog i narod!

Peter Rehar,

čevljarški mojster.

„VIKTORIJA“ moderci

za gospe in gospice

po 50, 70 nčv., 1 gld., 1-25, 1-30, 1-50, 1-80, 2-20, 3- in 4-20.

Velik izbor

vseh predmetov za jesen in zimo

in sicer: sukneni in volneni blago, flanela, piket, burhend, maje od volne in bombaža, odeje s podvleko ali volne. Vsakovrstni svilnati predmeti za obleke in kinčanje, velik izbor trakov, ovratnikov, modnih specijalitit vsake vrste, rokavic iz svile, niti in kože ter dežnikov.

Velik izbor

perila dobiva se v manufakturnej zalogi

JAKOBA KLEMENCA

v Trstu, — ul. Sv. Antona št. 1. — v Trstu.

Na zahtevanje

čestljejo se vzorci z dotičnimi cenami pošt. prosto.

Odlikovan z dvema zlatimi in bro-
nastimi kolajnami

FRAN HLAVATY

ulica Giulia št. 1/A.

Obuvala po angležkem in francoskem vzorcu izdeluje po meri cenj. damam in gospodom kakor tudi za otroke. Delo okusno in trpežno.

Popravljanje starega obuvala.

ANTON FURLAN

TRGOVEC KOLONIJAL, JESTVIN IN DELIKATES

Trst, trg S. Francesco št. 2.

Priporočam se in ob enem naznanjam slav. občinstvu, da sem svojo trgovino razširil in založil z najboljšim blagom naše stroke, tako da mi je mogoče pestrejši vnesti raznolik izbor pristnega ruskega in kitajskega čaja klg. od gld. 3-10; rum za čaj liter od gld. 1.20 do 3. Rum iz Jamajke in iz Angleškega od tvrke James Waters & Co. iz Londona v steklenicah razne velikosti in cene. Velik izbor likerjev tu in inozemskih tovarn, rozolij, rožni kimej, Maraskin, Curacao, Creme d'Anisette, Roob Coccola, Altwater itd. Pravi francoski in domači konjak raznih kakovosti in cen. Pravi domači vipavski tropinovec lastnega izdelka po gld. 1.20 liter ter razna domača in inozemska vina kakor namizno vino, istrski refošk v steklenicah po 1/2 in 1/3 litra po 32 novč., dalmat. namizno vino liter po 32 novč., Opolo po 34 novč. Istrski refošk v steklenicah 1/2 po gld. 1.15, vipavski in istrski muškater v steklenicah 1/2 po 80 novč. Veliki izbor marsale svetovno-znanih tvrdk Florio & Co., Curatolo Spanó & Co., Woodhouse & Co. po najnižjih cenah. Asti spumanti in šampanjec. Veliki izbor čokolade in kakao tovarn Suchard v Švici in Marsner v Pragi, Küffeler, Lejet, Velim itd. Pravi angleški in domači biškoti. Raznovrstne testnine, kakor Znideršič & Valencić v Il. Bistrici, neapeljske in tržaške. Kavina primes, užigalice in voščilo (biks) družbe sv. Cirila in Metoda. Vse jedilne reči, koje rabi vsaka družina. Za bližajoče se praznike priporočam slav. občinstvu beneške fave po gld. 1.60 klg., tržaške po gld. 1.20 klg. Kar je neobhodno potrebno pri vsaki očetli je naravno sveže surovo maslo, katero v dobivam vsak teden iz Vipave, cena klg. po 1 gld., kuhano maslo 1. vrste klg. po gld. 1.12, navadno II. klg. po 90 novč. Da ustrezem in olajšam uglednim družinam in odjemalcem sploh, pošljem vkupljeno blago na vse kraje mesta točno in brezplačno na dom. Blago, katero ne ugaia ali se je po pomoti vkupilo, vzamem drage volje po isti ceni nazaj. Sprejemam tudi pošne pošiljke na deželo. Ceniki na razpolago.

Udani

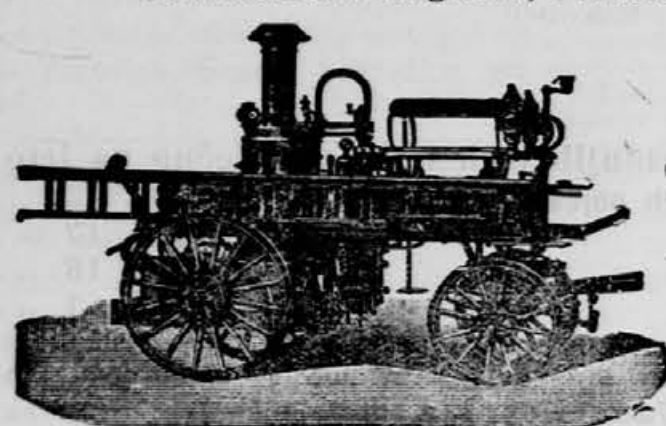
Anton Furlan.

Fozor. Kdor pri meni vkupi blaga za najmanj 1 gld., mu dovolim 2% odbitek; s tem bode ustrezno vsem onim cenjenim družinam, koji se poslužujejo takozvanih „Cooperativ“; mesečni odjemalci vdože ob mesecu omenjeni odbitek.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov in prva moravska mehanična tkalnica tvrdke

Czech pri Prostjevi (Moravsko.) **R. A. SMEKAL-A** Smichov-Praga

podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

priporoča slavnim gasilnim društvom in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in priredbo, da na obe strani vodo sesajo in mečejo.

Parne brizgalice, s katerimi zamoreta že samo dva človeka delati; izučba lahka in brez mašinstva. Dalje motorne vozove, aparate za acetilenski plin, brizgalnice proti peronospori „Vermorel“ po 16 kron. „Avstrija“ po 20 kron franco na vsako pošto.

Kmetijski orodje. Izdelki solidni, lepi in po ceni. Uzorci in ceniki brezplačno.

— Ugodni plačilni pogoji —

Splošnovanjem

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. apostolskega Veličanstva

XXXIV. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene v tej državni polovini.

Ta denarna loterija, ki je jedina v Avstriji zakonito dovoljena, obsega 16 404 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 442.900 kron. Glavni dobiček znaša v gotovini:

200.000 kron

Žrebanje nepreklicno dne 12. decembra 1901. Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 7 in v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrti gratis za kupee srečk.

Srečke se določujejo poštine prosto.

C. kr. loterijska direkcija
oddelk za državne loterije.

Častim si javiti slav. občinstvu, da sem prevzel s 1. oktobrom t. l. na lasten račun trgovino z manifikturnim blagom

sedaj v ulici Barriera vecchia št. 13

odstopljeno mi od ugledne in dobroznane tvrdke

Fran Hitty.

Imenovana trgovina je na novo bogato založena s snovmi in suknom najnovejše mode ter sosebno s predmeti za krejčaje kakor tudi s perilom in platenim po najzmernejših cenah.

Priporočuje se slavnemu občinstvu beleži se udani

Alojzij Galperti

naslednik Fran Hitty-ja.

Hiša na prodaj

je na Opčinah, v sredini vasi, jako pripravna za gostilno. Poleg hiše je prostorno dvorišče, hlev in tudi več zemljišč. Povprašati je v uredništvo „EDINOSTI“.

NOVA ČEVLIJARNICA

Cerkvenik Anton-a

v ulici Istria št. 2 (pri sv. Jakobu)

prodaja razne obuvala po najnižjih cenah, priporočuje se slavnemu slovenskemu občinstvu za obilne naročbe.